

De wederzijdse
onderwijsparticipatie van
leerlingen/studenten in
Nederland en Vlaanderen

Schooljaar 2006/2007

De wederzijdse onderwijsparticipatie van leerlingen en studenten in Nederland en Vlaanderen, 2006/2007

Inhoudsopgave

1. Situering	2
2. Werkwijze in Nederland	3
2.1 Vraagstelling	3
2.2 Primair onderwijs en speciaal onderwijs.....	4
2.3 Voortgezet onderwijs	4
2.4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	4
2.5 Universiteiten en hogescholen	5
2.6 De bepaling van het aantal Vlaamse leerlingen en studenten	5
2.7 Naamgeving van de onderwijssoorten	5
3. Werkwijze in Vlaanderen	7
4. Resultaten in Nederland	9
5. Resultaten in Vlaanderen	11
6. Wederzijdse onderwijsparticipatie bij hogescholen	14
Nederland	14
6.1.1 Totale onderwijsparticipatie	14
6.1.2 Grensoverschrijdende onderwijsparticipatie	14
6.2 Vlaanderen	17
6.2.1 Totale onderwijsparticipatie	17
6.2.2 Grensoverschrijdende onderwijsparticipatie	17
7. Wederzijdse onderwijsparticipatie bij universiteiten	20
7.1 Nederland	20
7.1.1 Totale onderwijsparticipatie	20
7.1.2 Grensoverschrijdende onderwijsparticipatie	21
7.2 Vlaanderen	22
7.2.1 Totale onderwijsparticipatie	22
7.2.2 Grensoverschrijdende onderwijsparticipatie	22
7.2.3 Medische opleidingen	25
8. Nederlandse deelname aan het onderwijs voor sociale promotie	27
9. Vlaamse studenten bij de Open Universiteit	28
10. Ontwikkeling van de wederzijdse onderwijsparticipatie	29
10.1 Vlaanderen	29
10.2 Nederland	29
Bijlage 1: Detailgegevens hoger onderwijs 2006/2007	33
Bijlage 2: Vulling BRON-bestanden (VO, MBO en EDU) 2006/2007	36
Lijst van tabellen	39
Lijst van afkortingen	41
Colofon	43

1. Situering

Dit rapport geeft een analyse van de mate waarin Vlaamse en Nederlandse leerlingen en studenten gebruik maken van de onderwijsvoorzieningen in het buurland. Deze studie is gebaseerd op tellingen die het departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in Nederland elke twee jaar in hun onderwijsveld laten uitvoeren.

De basis van deze telling ligt in het “Verdrag over de samenwerking van cultuur, onderwijs, wetenschappen en welzijn tussen de Vlaamse Gemeenschap in het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden”, dat op 17 januari 1995 door de betrokken ministers werd ondertekend, het eerste zogenaamde GENT-akkoord. Op ambtelijk niveau wordt dit verdrag uitgevoerd door een reeks actieprogramma’s voor het Gehele Europese Nederlandse Taalgebied (GENT). Het project waarbij de wederzijdse onderwijsmobiliteit wordt gevolgd is daar één van. Het beleidsmatige belang van dit project is in het GENT-6 akkoord van 13 oktober 2003 bevestigd.

De telling, die bij de Nederlandse onderwijsinstellingen bekend is geworden als de ‘grenslandtelling’, wordt zowel in Nederland als in Vlaanderen tweejaarlijks uitgevoerd en gepubliceerd in de brochure “De wederzijdse onderwijsparticipatie van leerlingen/studenten in Nederland en Vlaanderen”. De voorliggende brochure, die de mobiliteit in het schooljaar 2006/2007 in kaart brengt, is de zevende publicatie in deze reeks.

Aan Nederlandse kant werd de telling ook dit jaar uitgevoerd door de uitvoeringsorganisatie CFI (Centrale Financiën Instellingen) te Zoetermeer, een onderdeel van het ministerie van OCenW. In Vlaanderen wordt de telling gecoördineerd door de afdeling Begroting en Gegevensbeheer van het departement Onderwijs van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Om de leesbaarheid van het rapport te verhogen wordt de term ‘leerlingen’ gebruikt als verzamelbegrip, ook wanneer de gegevens mede betrekking hebben op hoger onderwijs. Wanneer de data uitsluitend betrekking hebben op hoger onderwijs, gegeven aan universiteiten of hogescholen, wordt de term ‘studenten’ gebruikt.

Bij het onderzoek naar de wederzijdse onderwijsparticipatie moeten we een onderscheid maken tussen twee groepen onderwijsdeelnemers:

- Degenen die al in het buurland wonen en daar ook naar school gaan. Dit zijn Nederlanders die in Vlaanderen wonen of Vlamingen die in Nederland wonen. In de meeste gevallen wonen de ouders dan ook in het buurland, vaak werken ze daar, nemen deel aan het sociale verkeer, betalen belasting, kortom ze maken in alle opzichten deel uit van het buurland, maar hebben hun oorspronkelijke nationaliteit behouden.
- Degenen die wonen in hun oorspronkelijke land, maar speciaal de grens oversteken om onderwijs te volgen. Dat is beleidsmatig een interessante groep, omdat voor deze groep de specifieke kenmerken van het onderwijs over de grens kennelijk doorslaggevend zijn voor hun keuze. Dat kan onder andere te maken hebben met het onderwijsaanbod, met de aard van het onderwijs, of met het ontbreken van bepaalde vormen van selectie, zoals loting.

Wanneer in de tekst van dit rapport gesproken wordt over ‘grensverkeer’, of ‘grensoverschrijdende onderwijsmobiliteit’, dan wordt deze tweede groep bedoeld. Waar gesproken wordt over ‘totale (wederzijdse) onderwijsparticipatie’ worden beide groepen samen bedoeld.

2. Werkwijze in Nederland

2.1 Vraagstelling

Voor dit onderzoek zijn in de grensstreek alle scholen voor basisonderwijs (PO) en (voortgezet) speciaal onderwijs (SO/VSO) benaderd waarvan bekend was dat ze Belgische leerlingen hadden (zie tabel 1a). Met grensstreek wordt bedoeld: binnen 30 km van de Belgische grens. In de provincie Zeeland zijn de scholen ten zuiden van de Oosterschelde benaderd. Aan alle aangeschreven instellingen is gevraagd naar het aantal leerlingen met de Belgische nationaliteit, uitgesplitst naar woonplaats (Nederland of België). Hierbij wordt bedoeld op het adres van herkomst, niet op een eventueel kameradres in Nederland.

In tegenstelling tot de vorige grenslandtelling is dit keer geen steekproef genomen onder scholen buiten de grensstreek.

Tabel 1a. Aantal scholen voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs met Belgische leerlingen in de grensstreek 2006/2007

	Aantal scholen in de grensstreek met Belgische leerlingen
PO	223
SO	12
VSO	20

Tabel 1b vermeldt voor de andere onderwijssoorten de aantallen instellingen met Belgische leerlingen volgens de landelijke bestanden.

Tabel 1b. Aantal instellingen met Belgische leerlingen volgens landelijke bestanden 2006/2007

	Totaal aantal instellingen met Belgische leerlingen
VO	212
MBO	46
Volwassenenonderwijs	17
HBO	42
WO (incl. OU)	14

In het voortgezet onderwijs (VO) en middelbaar beroepsonderwijs (MBO) is het nationale onderwijsnummer gebruikt om de nationaliteit te bepalen. Door koppeling met de gemeentelijke basisadministratie (GBA) is de nationaliteit en eventuele woonplaats in Nederland bekend. Hiermee worden dus alle scholen voor voortgezet onderwijs of middelbaar beroepsonderwijs meegenomen. De veronderstelling is dat Vlamingen van wie geen adres gevonden wordt, in Vlaanderen wonen. Uit eerdere jaren weten we dat die benadering heel goed is omdat slechts een enkeling in Duitsland blijkt te wonen.

Ook in het hoger onderwijs (HBO en WO) is de nationale registratie gebruikt (het Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs of CRIHO) zoals onderhouden door de Informatie Beheer Groep (IBG) te Groningen,. Dit bestand wordt door CFI verrijkt en verwerkt tot het zogenoemde 1-cijfer-HO bestand. Hiermee worden dus alle ingeschrevenen bij alle bekostigde instellingen voor hoger onderwijs meegenomen.

Bij de Open Universiteit is gevraagd naar een uitsplitsing van de Belgische studenten naar land van herkomst en naar studiecentrum.

Alle gegevens hebben betrekking op de peildatum 1 oktober 2006.

2.2 Primair onderwijs en speciaal onderwijs

In de grensstreek zijn alle scholen voor basisonderwijs (primair onderwijs) en (voortgezet) speciaal onderwijs bevraagd waarvan bekend was dat ze Belgische leerlingen hadden. De vraagstelling was gericht op de woonplaats van deze leerlingen (Nederland of Vlaanderen). De respons was na rappel 96%. Voor de non-respons is gecorrigeerd door aan te nemen dat de Belgische leerlingen van deze scholen dezelfde verdeling van woonland hebben als de scholen die wel gerespondeerd hebben.

In tegenstelling tot de vorige grenslandtelling is dit keer geen steekproef genomen onder scholen buiten de grensstreek. Dit betekent dat de aantallen Vlaamse leerlingen in het Nederlandse basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs in 2006/2007 niet kunnen worden vergeleken met de aantallen uit eerdere grenslandtellingen. In de tekst zal wel een vergelijking worden gemaakt met de grensstreekaantallen van de telling 2004/2005.

2.3 Voortgezet onderwijs

Voor het voortgezet onderwijs is bij deze meting gebruik gemaakt van het nationale onderwijsnummer zoals geregistreerd in BRON (basisregistratie onderwijsnummer) bij de IBG. De telling is uitgevoerd door CFI op het voorlopige bestand van 1 oktober 2006 en geaggregeerd op het departement.

De woonplaats (postcode) wordt bepaald door koppeling met de gemeentelijke basisadministratie (GBA). Voor andere woonplaatsen worden codes onderscheiden voor wonend in België, Duitsland, elders buiten Nederland of zonder woon- of verblijfplaats (zie tabel 26 in bijlage 2). De categorie “elders buiten Nederland” is veel kleiner (1.015) dan bij de vorige telling (20.081), een aanwijzing voor de sterk verbeterde kwaliteit van het BRON-VO.

Ook het gegeven “nationaliteit” wordt gevuld door koppeling van BRON met GBA. De categorie “onbekend” is geslonken van 16,8% bij de vorige telling naar 1,06% bij de huidige. Van leerlingen waarvan de nationaliteit niet opgenomen was, bleek veelal wel geboorteland en geboorteland ouder(s) opgenomen te zijn (tabel 25, bijlage 2). Voor de volledigheid van de grenslandtelling is nu de volgende veronderstelling gemaakt. Aangenomen is dat iedere leerling die in België geboren is en één of twee ouders heeft die tevens in België geboren zijn, de Belgische nationaliteit heeft. Iedere leerling die niet in België geboren is, maar waarvan de beide ouders in België geboren zijn, is ook aangemerkt als Belg. De aantallen van deze verschillende categorieën zijn opgenomen in tabel 27 in bijlage 2.

2.4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Door invoering van het onderwijsnummer in de BVE-sector zijn nu voor het eerst ook tellingen op basis van BRON uitgevoerd voor het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) en de volwasseneneducatie (EDU). De werkwijze is voor deze sector gelijk aan die voor het voortgezet onderwijs.

De categorie “elders buiten Nederland” is in het MBO klein (848, zie tabel 29, bijlage 2). De categorie “nationaliteit onbekend” is 2,92% (tabel 28, bijlage 2).

Ook in het EDU is de categorie “elders buiten Nederland” klein (144, zie tabel 32, bijlage 2). De categorie “nationaliteit onbekend” daarentegen is maar liefst 22,39% (tabel 31, bijlage 2).

2.5 Universiteiten en hogescholen

Voor de telling van Vlamingen op hogescholen en universiteiten in Nederland is gebruik gemaakt van het door CFI geproduceerde bestand 1-cijfer-HO, gebaseerd op het Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs (CRIHO) van de IBG. Aan dit register nemen de bekostigde instellingen voor hoger onderwijs deel. Dit betreft de 13 grote universiteiten en 45 hogescholen bekostigd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en voor het onderdeel landbouw door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De vulling van het 1-cijfer-HO bestand met het gegeven ‘nationaliteit’ is 99,6%.

Het gegeven ‘woonplaats’ op basis van de postcode wordt gevuld door koppeling van het CRIHO met het GBA (gemeentelijke basis administratie). Voor de transnationale Universiteit Limburg (tUL) wordt verwezen naar de voetnoot in paragraaf 7.1.1. Bij de Open Universiteit zijn gegevens over woonplaats van Vlaamse studenten apart opgevraagd en aangeleverd naar studiecentrum in Nederland of Vlaanderen (zie hoofdstuk 9)

2.6 De bepaling van het aantal Vlaamse leerlingen en studenten

Het maken van onderscheid tussen Vlaamse en Waalse leerlingen vormt een principiële probleem in de Nederlandse onderwijsadministraties, aangezien wel de nationaliteit wordt geregistreerd, maar niet de taalgemeenschap van de Belgische leerlingen. De taalgemeenschap heeft in Nederland geen administratief belang. Het exact bepalen van het aantal Vlaamse leerlingen is daarom zonder individuele bevraging van de betrokken leerlingen niet mogelijk. In de eerste enquête van 1995/1996 is aan de scholen gevraagd op grond van het woonadres te bepalen of de leerling uit Vlaanderen of Wallonië afkomstig is; Brusselse adressen zijn bij die gelegenheid voor de helft aan beide taalgemeenschappen toegerekend. Deze vraag kon destijds slechts door ongeveer de helft van de instellingen worden beantwoord; het aandeel van Vlamingen in de Belgische leerlingen, gemiddeld over alle onderwijssectoren, bedroeg 94,3%. Dit lijkt een vrij plausibel getal. Gezien de gemeenschappelijke taal mag verwacht worden dat verreweg de meeste Belgische leerlingen in het Nederlandse onderwijssysteem van Vlaamse afkomst zijn. Omdat van een hernieuwde bevraging op dit punt geen beter resultaat werd verwacht, is afgezien van de vraag naar de regionale herkomst opnieuw te stellen. Het aantal Vlaamse leerlingen is ook in deze telling benaderd door het aantal Belgische leerlingen met 0,943 te vermenigvuldigen.

2.7 Naamgeving van de onderwijssoorten

In tabellen waarin Vlaamse en Nederlandse cijfers met elkaar worden vergeleken is één terminologie gebruikt voor de namen van de onderwijssoorten. Tabel 2 geeft aan, welke onderwijssoorten begrepen zijn in de clusters.

Tabel 2. Naamgeving van de Nederlandse onderwijssoorten voor vergelijking tussen Nederland en Vlaanderen 2006/2007

Cluster	Nederlandse onderwijsvormen die hierin opgenomen zijn
Basisonderwijs	Primair onderwijs
Buitengewoon onderwijs	Speciaal basisonderwijs (SBAO); voortgezet speciaal onderwijs (VSO); speciaal onderwijs (SO).
Secundair onderwijs	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO), waarbinnen leerweg ondersteund onderwijs (LWOO, voorheen IVBO); vorbereidend beroepsonderwijs (VBO); Hoger algemeen vormend onderwijs (HAVO); Vorbereidend wetenschappelijk onderzoek (VWO); Middelbaar beroepsonderwijs (MBO), bestaand uit beroepsopleidende leerweg (BOL) en beroepsbegeleidende leerweg (BBL); Praktijkonderwijs (PRO)
Hogescholenonderwijs	Hoger beroepsonderwijs (HBO), voltijds en deeltijds
Universitair onderwijs	Wetenschappelijk onderwijs (WO), voltijds en deeltijds
Permanente vorming	Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO) Basiseducatie

3. Werkwijze in Vlaanderen

Aan Vlaamse kant wordt gebruik gemaakt van de officiële telling op 1 februari 2007 in alle door de overheid erkende en gesubsidieerde of gefinancierde scholen. Gegevens over de nationaliteit van de leerlingen is een onderdeel van deze telling. Deze gegevens worden ter plaatse gecontroleerd en geverifieerd en zo nodig gecorrigeerd. De telling omvat alle onderwijsniveaus met uitzondering van het onderwijs voor sociale promotie (OSP) dat tot de Permanente vorming behoort.

In 2006/2007 zijn 3.941 onderwijsinstellingen betrokken bij de studie (tabel 3).

Tabel 3. Aantal Vlaamse onderwijsinstellingen per onderwijsniveau - 2006/2007

Onderwijsniveau	Aantal instellingen
Gewoon basisonderwijs	2.315
Buitengewoon basisonderwijs	190
Gewoon secundair onderwijs	929
Buitengewoon secundair onderwijs	110
Hogescholenonderwijs	22
Universitair onderwijs	7
Ambtshalve geregistreerde instellingen hoger onderwijs	4
Permanente vorming (1)	364
Totaal	3.941

(1) De instellingen in de categorie Permanente vorming omvatten: 29 centra voor basiseducatie, 167 academies (deeltijds kunstonderwijs) en 168 centra voor volwassenenonderwijs (107 op secundair niveau en 61 op hoger niveau).

De Franstalige scholen onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en de Franstalige afdelingen in sommige Nederlandstalige scholen worden buiten beschouwing gelaten.

Nederlanders die niet in Nederland of België wonen, worden in dit rapport niet meer opgenomen. Veelal gaat het om kleine aantallen. Zij maken bovendien geen deel uit van de doelgroep voor deze studie over het grensoverschrijdende onderwijsparticipatie tussen Nederland en België.

Om dubbeltellingen te vermijden worden de leerlingen in het buitengewoon onderwijs van het type 5, dit zijn langdurig zieke kinderen die tijdelijk in een ziekenhuisschool worden opgenomen, niet meegeteld in de tabellen.

In het onderwijs voor sociale promotie (dat deel uitmaakt van het volwassenenonderwijs) is vanaf het schooljaar 1999/2000 het modulair onderwijssysteem ingevoerd. In deze onderwijsvorm kan één persoon ingeschreven zijn voor meerdere cursussen. Omdat het aantal cursisten wordt meegedeeld en niet het aantal hoofdelijke personen, kunnen deze gegevens dubbeltellingen bevatten. Daarom wordt het onderwijs voor sociale promotie in hoofdstuk 8 afzonderlijk besproken.

Naast de 7 universiteiten die onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap vallen, zijn er in Vlaanderen 4 ambtshalve geregistreerde instellingen hoger onderwijs: het Instituut voor Tropische Geneeskunde (Antwerpen), de Nederlandstalige afdeling van de Universitaire Protestantse Theologische Faculteit (Brussel), de Vlerick Leuven-Gent Management School en

de Evangelische Theologische Faculteit Heverlee. Ook deze gegevens zijn in dit onderzoek in hoofdstuk 7 opgenomen.

Om dubbeltellingen met de Nederlandse gegevens te voorkomen zijn de studentenaantallen van de transnationale Universiteit Limburg (tUL) aan de Vlaamse cijfers toegevoegd.

Tabel 4. Naamgeving van de Vlaamse onderwijssoorten voor vergelijking tussen Nederland en Vlaanderen 2006/2007

Onderwijsniveau	Onderdelen
Basisonderwijs	Gewoon kleuteronderwijs Gewoon lager onderwijs Buitengewoon kleuteronderwijs Buitengewoon lager onderwijs
Secundair onderwijs	Gewoon voltijds secundair onderwijs Buitengewoon secundair onderwijs Deeltijds beroepssecundair onderwijs 15 -18 jarigen Deeltijds beroepssecundair onderwijs 18 - 25 jarigen
Hogescholenonderwijs	Hogescholenonderwijs
Universitair onderwijs	Universitair onderwijs
Permanente vorming	Secundair onderwijs voor sociale promotie Hoger onderwijs voor sociale promotie Deeltijds kunstonderwijs Basiseducatie

4. Resultaten in Nederland

Op 1 oktober 2006 namen 3.080 Vlaamse leerlingen deel aan het Nederlandse onderwijs (zie tabel 5), waarvan 1.155 grensoverschrijdend. Dit aantal is exclusief studenten van de Open Universiteit, die aan bod komen in hoofdstuk 9, maar inclusief leerlingen van het Middelbaar Beroepsonderwijs, die voor het eerst in de telling zitten. Wanneer deze laatste groep buiten beschouwing wordt gelaten (evenals het basisonderwijs en speciaal onderwijs¹), is het aantal Vlaamse leerlingen in het Nederlands onderwijs met 16,3% afgenomen in vergelijking met de telling van 2004/2005 (van 2.868 naar 2.401).

Tabel 5. Participatie van Vlaamse leerlingen aan het Nederlandse onderwijssysteem naar onderwijsniveau en onderwijssoort in 2006/2007

	Vlamingen wonend in		
	Nederland	Vlaanderen	Totaal
Basisonderwijs	321	79	400
Speciaal basisonderwijs	21	-	21
Overig speciaal onderwijs	16	19	35
Speciaal onderwijs	37	19	56
Praktijkonderwijs	1	-	1
Lwoo	10	1	11
gem.lj Lwoo	13	-	13
gem.lj AVO/VBO	17	-	17
gem.lj AVO	62	-	62
VWO	122	1	123
HAVO	66	-	66
VMBO	32	1	33
VBO	32	1	33
gem.lj VBO	20	-	20
Voortgezet onderwijs	375	4	379
Volwassenenonderwijs	32	0	32
Beroepsbegeleidende leerweg	109	3	112
Beroepsopleidende leerweg deeltijd	18	-	18
Beroepsopleidende leerweg voltijd	91	3	93
Middelbaar beroepsonderwijs	218	6	223
HBO deeltijd	80	55	135
HBO voltijd	345	339	684
Hoger beroepsonderwijs	425	393	819
WO deeltijd	30	32	62
WO voltijd	487	622	1.109
Wetenschappelijk onderwijs (excl. OU)	517	654	1.171
Totaal	1.925	1.155	3.080

De meeste deelnemers zitten in het hoger beroepsonderwijs (819) en het wetenschappelijk onderwijs (1.171). In het hbo zijn het vooral de kunstopleidingen die Vlaamse studenten trek-

¹ Er is deze keer geen steekproef genomen onder scholen voor basisonderwijs en speciaal (voortgezet) onderwijs buiten de grensstreek. Dit betekent dat aantallen in deze sectoren niet kunnen worden vergeleken met aantallen uit eerdere tellingen.

ken, met name de bacheloropleiding *Muziek* (121). De bacheloropleidingen *Dans* en *Leraar basisonderwijs* volgen op de tweede en derde plaats met 44 respectievelijk 38 studenten. In het wo trekken de bacheloropleidingen *Psychologie* (130) en *Lucht- en ruimtevaarttechniek* (128) de meeste Vlaamse studenten, op afstand gevolgd door de masteropleiding *Aerospace engineering* (51).

5. Resultaten in Vlaanderen

In het schooljaar 2006/2007 werden in het Vlaams onderwijs 25.558 Nederlandse inschrijvingen geteld voor leerlingen die in België of Nederland wonen. In vergelijking met 2004/2005 betekent dit een toename van 4.610 inschrijvingen of 22,0%. De provincies Limburg en Antwerpen tellen respectievelijk 42,3% en 35,5% van de aanwezige Nederlanders. Er zijn vier gemeenten/steden waar meer dan duizend Nederlandse leerlingen ingeschreven zijn: Maaseik (2.489), Antwerpen (2.497), Arendonk (1.347) en Lanaken (1.567).

Het percentage Nederlandse leerlingen dat de grens oversteekt om in Vlaanderen les te volgen bedraagt 38,3% van de totale Nederlandse onderwijsparticipatie. Dit komt neer op 9.790 leerlingen. Ten opzichte van 2004/2005 betekent dit een toename met 1.507 leerlingen of 18,2%. Procentueel zien we al enkele jaren een daling van het Nederlandse grensverkeer tegenover alle Nederlanders die in België of Nederland wonen. In 2000/2001 bedroeg dit aandeel nog 41,2 %, bij de voorgaande telling in 2004-2005 was dit aandeel nog 39,5%.

Het percentage Nederlandse leerlingen dat in België woont, is echter toegenomen. In vergelijking met 2004/2005 bedraagt deze stijging 3.103 leerlingen of 24,5%.

Tabel 6 geeft een gedetailleerd overzicht van de participatie van de Nederlandse leerlingen aan het Vlaams onderwijs per onderwijsniveau. Wanneer we de cijfers vergelijken met de gegevens van 2004/2005 dan zien we dat de toename zich op alle onderwijsniveaus voordoet.

In het **basisonderwijs** is de toename 2.094 Nederlandse leerlingen of 23,4%. Daarvan wonen er 1.843 in België, een stijging van 25,0%. Het grensverkeer tussen Nederland en België is toegenomen met 251 leerlingen. Dit is een stijging van 16,0%. De stijging in absolute aantallen in het basisonderwijs zet zich daarmee onverminderd door. In totaal volgen nu 11.037 Nederlandse leerlingen basisonderwijs in Vlaanderen.

In het **secundair onderwijs** zijn er 1.443 Nederlandse leerlingen bijgekomen sinds de vorige registratie, een toename van 23,3%. In totaal volgen 7.626 Nederlanders secundair onderwijs in Vlaanderen. Hiervan wonen er 3.619 in Nederland en 4.007 in België, een toename van 18,4% respectievelijk 28,1%.

Het aantal Nederlanders in het **hogescholenonderwijs** is eveneens gestegen. Er zijn nu 1.447 Nederlandse hogeschoolstudenten in het Vlaams onderwijs ingeschreven, 270 meer dan in 2004/2005, een stijging van 22,9%. Hiervan wonen 777 studenten in Nederland en 670 in België, een toename van 29,7% respectievelijk 15,9%.

Ook in het Vlaams **universitair onderwijs** zet de stijgende trend zich door. In 2004/2005 was er slechts een zeer lichte toename met 20 studenten in vergelijking met de vorige telling. In 2006/2007 is het aantal Nederlandse studenten toegenomen met 303 tot 1.793 (20,3%). Hiervan wonen er 177 in Nederland en 126 in België, een toename van 17,8% respectievelijk 25,6%.

Het aantal Nederlandse cursisten in het **deeltijds kunstonderwijs** is met 493 gestegen tot 3.607 (15,9%).

Tabel 6. Participatie van Nederlandse leerlingen/studenten aan het Vlaams onderwijs, naar onderwijsniveau in 2006/2007

		NEDERLANDERS WONEND IN				TOTAAL	
		NEDERLAND		BELGIË			
ONDERWIJSNIVEAU	SUBNIVEAU	Absoluut	%	Absoluut	%	Absoluut	%
Basonderwijs	Gewoon Kleuteronderwijs	917	9,4%	3.391	21,5%	4.308	16,9%
	Gewoon Lager Onderwijs	780	8,0%	5.500	34,9%	6.280	24,6%
	Totaal Gewoon basisonderwijs	1.697	17,3%	8.891	56,4%	10.588	41,4%
	Buitengewoon Kleuteronderwijs	9	0,1%	19	0,1%	28	0,1%
	Buitengewoon Lager Onderwijs	112	1,1%	309	2,0%	421	1,6%
	Totaal Buitengewoon basisonderwijs	121	1,2%	328	2,1%	449	1,8%
Totaal Basisonderwijs		1.818	18,6%	9.219	58,5%	11.037	43,2%
Secundair onderwijs	Totaal Voltijds Gewoon Secundair Onderwijs	3.247	33,2%	3.824	24,3%	7.071	27,7%
	Deeltijds Beroeps Secundair Onderwijs 15-18 jarigen	36	0,4%	45	0,3%	81	0,3%
	Deeltijds Beroeps Secundair Onderwijs 18-25 jarigen	4	0,0%	10	0,1%	14	0,1%
	Totaal Deeltijds Secundair Onderwijs	40	0,4%	55	0,3%	95	0,4%
	Totaal Voltijds en Deeltijds Secundair Onderwijs	3.287	33,6%	3.879	24,6%	7.166	28,0%
	Totaal Buitengewoon Secundair Onderwijs	332	3,4%	128	0,8%	460	1,8%
Totaal Secundair Onderwijs		3.619	37,0%	4.007	25,4%	7.626	29,8%
Hogescholenonderwijs	Professioneel gerichte bachelor	551	5,6%	472	3,0%	1.023	4,0%
	Academisch gerichte bachelor	177	1,8%	143	0,9%	320	1,3%
	Master	1	0,0%	3	0,0%	4	0,0%
	Basisopleidingen van één cyclus	2	0,0%	2	0,0%	4	0,0%
	Basisopleidingen van twee cycli 1 van 2C	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%
	Basisopleidingen van twee cycli 2 van 2C	33	0,3%	34	0,2%	67	0,3%
	HOKT SP AFBOUW	-	0,0%	1	0,0%	1	0,0%
	Bachelor na bachelor	4	0,0%	9	0,1%	13	0,1%
	Master na master	2	0,0%	-	0,0%	2	0,0%
	Voortgezette opleidingen	2	0,0%	2	0,0%	4	0,0%
	Voortgezette lerarenopleidingen	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%
	Initiële lerarenopleiding van academisch niveau	5	0,1%	4	0,0%	9	0,0%
	Totaal Hogescholenonderwijs		777	7,9%	670	4,2%	1.447

		NEDERLANDERS WONEND IN				TOTAAL	
		NEDERLAND		BELGIË			
ONDERWIJSNIVEAU	SUBNIVEAU	Absoluut	%	Absoluut	%	Absoluut	%
Universitair onderwijs	Academisch gerichte bacheloropleidingen	820	8,4%	383	2,4%	1.203	4,7%
	Master	17	0,2%	12	0,1%	29	0,1%
	Master na master	77	0,8%	29	0,2%	106	0,4%
	Master na professioneel gerichte bachelor	4	0,0%	2	0,0%	6	0,0%
	Academische basisopleidingen eerste cyclus	2	0,0%	2	0,0%	4	0,0%
	Academische basisopleidingen tweede cyclus	195	2,0%	102	0,6%	297	1,2%
	Aanvullende opleiding GAS	5	0,1%	17	0,1%	22	0,1%
	Voortgezette opleiding GGS	6	0,1%	9	0,1%	15	0,1%
	Voortgezette initiële lerarenopleiding	4	0,0%	11	0,1%	15	0,1%
	Academische graad van doctor	7	0,1%	3	0,0%	10	0,0%
	Doctoraatsopleiding	37	0,4%	49	0,3%	86	0,3%
Totaal Universitair onderwijs		1.174	12,0%	619	3,9%	1.793	7,0%
Permanente Vorming	Deeltijds Kunstonderwijs : Beeldende kunst	2.070	21,1%	545	3,5%	2.615	10,2%
	Deeltijds Kunstonderwijs : Muziek, woordkunst en dans	324	3,3%	668	4,2%	992	3,9%
	Totaal Deeltijds Kunstonderwijs	2.394	24,5%	1.213	7,7%	3.607	14,1%
	Totaal Basiseducatie	8	0,1%	40	0,3%	48	0,2%
Totaal Permanente Vorming		2.402	24,5%	1.253	7,9%	3.655	14,3%
Algemeen totaal		9.790	100,0%	15.768	100,0%	25.558	100,0%

6. Wederzijdse onderwijsparticipatie bij hogescholen

Nederland

6.1.1 Totale onderwijsparticipatie

Het aantal Vlaamse studenten aan Nederlandse hogescholen (tabel 7) laat in vergelijking met de vorige telling een toename zien met 14 studenten, van 805 naar 819 (1,7%). Hogeschool Zuyd in Heerlen heeft nog altijd het grootste aantal Vlamingen (228), de meeste in het onderdeel *Taal & Cultuur* (95). Fontys Hogeschool Tilburg volgt met 99 Vlamingen. De verdeling over de onderdelen varieert van 18 in *Landbouw en natuurlijke omgeving* tot 289 in *Taal en Cultuur*.

6.1.2 Grensoverschrijdende onderwijsparticipatie

In vergelijking met de vorige telling is er sprake van een daling (-52) van grensoverschrijdende Vlaamse studenten aan Nederlandse hogescholen (tabel 8), van 445 naar 393 (-11,6%). Het onderdeel *Techniek* laat de grootste daling zien: van 68 naar 38 studenten. Hogeschool Zuyd in Heerlen heeft nog altijd het grootste aantal Vlamingen (195), de meeste in het onderdeel *Taal & Cultuur* (80).

Tabel 7. Totaal aantal Vlaamse studenten in het Nederlands hoger beroepsonderwijs, naar instelling en studiegebied in 2006/2007

Instelling	Vestigings-gemeente	Studiegebied							Totaal
		economie	gedrag en maatschappij	gezondheidszorg	landbouw en natuurlijke omgeving	onderwijs	taal en cultuur	techniek	
Amst Hs vd Kunsten	Amsterdam	-	-	-	-	1	31	-	32
Gerrit Rietveld Academie	Amsterdam	-	-	-	-	-	9	-	9
Hogeschool voor Heao	Amsterdam	6	-	-	-	-	-	-	6
Hs van Amsterdam	Amsterdam	7	3	3	-	5	-	11	28
ArtEZ	Arnhem	-	-	-	-	1	13	-	14
Hs van Arnhem en Nijmegen	Arnhem	3	4	5	-	5	-	13	29
Avans Hogeschool Breda-Tilburg	Breda	4	4	3	-	-	4	6	20
NHTV Breda	Breda	18	-	-	-	-	-	5	23
Saxion Hogeschool Deventer	Deventer	-	2	-	-	-	-	-	2
Chr Agrarische Hs	Dronten	-	-	-	2	-	-	-	2
Design Academy Eindhoven	Eindhoven	-	-	-	-	-	8	-	8
Fontys Ped Hs Eindhoven	Eindhoven	-	-	-	-	4	-	-	4
Fontys Ped Techn Hs Ned	Eindhoven	-	-	-	-	2	-	-	2
Stichting Fontys	Eindhoven	5	-	5	-	8	-	7	24
Saxion Hogeschool Enschede	Enschede	2	1	-	-	-	-	2	5
Hanzehogeschool Groningen	Groningen	5	-	1	-	-	2	-	8
Hs Zuyd	Heerlen	40	40	21	-	25	95	8	228
Ped Hs De Kempel	Helmond	-	-	-	-	1	-	-	1
Hs Edith Stein	Hengelo (Ov.)	-	-	-	-	1	-	-	1
CHN	Leeuwarden	4	1	-	-	-	-	-	5
Noordelijk Hs Leeuwarden	Leeuwarden	-	-	-	-	1	-	-	1
Van Hall Instituut	Leeuwarden	-	-	-	6	-	-	-	6
Hogeschool Leiden	Leiden	-	1	5	-	1	-	-	7
Intern Agr Hs Larenstein	Rheden	-	-	-	7	-	-	-	7
Codarts	Rotterdam	-	-	-	-	3	32	-	35
Hogeschool INHOLLAND	Rotterdam	14	4	1	2	3	4	8	35
Hs Rotterdam & Omstr	Rotterdam	6	2	1	-	6	6	4	24
Haagse Hogeschool/TH Rijswijk	s-Gravenhage	8	3	3	-	-	-	5	19
Hotelschool Den Haag	s-Gravenhage	6	-	-	-	-	-	-	6
Hs v BK Muziek en Dans	s-Gravenhage	-	-	-	-	-	23	-	23
Avans Hogesch 's-Hertogenbosch	s-Hertogenbosch	2	1	-	-	-	1	1	5
Fontys Hs KI s Hertogenb	s-Hertogenbosch	-	-	-	-	1	-	-	1
HAS Den Bosch	s-Hertogenbosch	-	-	-	2	-	-	-	2
Fontys Hs KL Sittard	Sittard-Geleen	-	2	-	-	1	-	-	3
Fontys Hs KL Tilburg	Tilburg	9	4	-	-	33	53	-	99
Hogeschool Utrecht	Utrecht	15	8	8	-	11	-	5	46
Hs Domstad	Utrecht	-	-	-	-	1	-	-	1
Hs vd Kunsten Utrecht	Utrecht	-	-	-	-	-	8	5	12
Hogeschool Zeeland	Vlissingen	4	1	-	-	3	-	6	13
Hs Helicon	Zeist	-	-	-	-	20	-	-	20
Chr Hs Windesheim	Zwolle	1	1	-	-	4	-	-	6
Gereformeerde Hs Zwolle	Zwolle	-	1	-	-	-	-	-	1
Totaal		157	80	54	18	138	289	84	819

Tabel 8. Aantal Vlaamse studenten in het Nederlands hoger beroepsonderwijs, wonend in België, naar instelling en studiegebied in 2006/2007

Instelling	Vestigings-gemeente	economic	gedrag en maat-schappij	gezondheidszorg	landbouw en natuur-lijke omgeving	onderwijs	taal en cultuur	techniek	Totaal
Amst Hs vd Kunsten	Amsterdam	-	-	-	-	-	12	-	12
Gerrit Rietveld Academie	Amsterdam	-	-	-	-	-	1	-	1
Hogeschool voor Heao	Amsterdam	2	-	-	-	-	-	-	2
Hs van Amsterdam	Amsterdam	3	-	-	-	-	-	3	6
ArtEZ	Arnhem	-	-	-	-	-	7	-	7
Hs van Arnhem en Nijmegen	Arnhem	1	3	1	-	-	-	13	18
Avans Hogeschool Breda-Tilburg	Breda	2	-	-	-	-	1	2	5
NHTV Breda	Breda	7	-	-	-	-	-	5	11
Saxion Hogeschool Deventer	Deventer	-	-	-	-	-	-	-	0
Chr Agrarische Hs	Dronten	-	-	-	-	-	-	-	0
Design Academy Eindhoven	Eindhoven	-	-	-	-	-	5	-	5
Fontys Ped Hs Eindhoven	Eindhoven	-	-	-	-	1	-	-	1
Fontys Ped Techn Hs Ned	Eindhoven	-	-	-	-	2	-	-	2
Stichting Fontys	Eindhoven	-	-	3	-	7	-	4	13
Saxion Hogeschool Enschede	Enschede	-	-	-	-	-	-	-	0
Hanzehogeschool Groningen	Groningen	-	-	-	-	-	-	-	0
Hs Zuyd	Heerlen	36	30	19	-	24	80	7	195
Ped Hs De Kempel	Helmond	-	-	-	-	-	-	-	0
Hs Edith Stein	Hengelo (Ov.)	-	-	-	-	-	-	-	0
CHN	Leeuwarden	2	-	-	-	-	-	-	2
Noordelijk Hs Leeuwarden	Leeuwarden	-	-	-	-	-	-	-	0
Van Hall Instituut	Leeuwarden	-	-	-	-	-	-	-	0
Hogeschool Leiden	Leiden	-	-	3	-	-	-	-	3
Intern Agr Hs Larenstein	Rheden	-	-	-	1	-	-	-	1
Codarts	Rotterdam	-	-	-	-	1	13	-	14
Hogeschool INHOLLAND	Rotterdam	1	-	-	-	-	-	-	1
Hs Rotterdam & Omstr	Rotterdam	1	1	-	-	-	3	-	5
Haagse Hogeschool/TH Rijswijk	s-Gravenhage	1	-	-	-	-	-	-	1
Hotelschool Den Haag	s-Gravenhage	-	-	-	-	-	-	-	0
Hs v BK Muziek en Dans	s-Gravenhage	-	-	-	-	-	7	-	7
Avans Hogesch 's-Hertogenbosch	s-Hertogenbosch	-	-	-	-	-	-	-	0
Fontys Hs KI s Hertogenb	s-Hertogenbosch	-	-	-	-	-	-	-	0
HAS Den Bosch	s-Hertogenbosch	-	-	-	1	-	-	-	1
Fontys Hs KL Sittard	Sittard-Geleen	-	2	-	-	-	-	-	2
Fontys Hs KL Tilburg	Tilburg	3	-	-	-	9	38	-	50
Hogeschool Utrecht	Utrecht	1	4	5	-	3	-	-	12
Hs Domstad	Utrecht	-	-	-	-	-	-	-	0
Hs vd Kunsten Utrecht	Utrecht	-	-	-	-	-	5	2	7
Hogeschool Zeeland	Vlissingen	-	-	-	-	-	-	3	3
Hs Helicon	Zeist	-	-	-	-	8	-	-	8
Chr Hs Windesheim	Zwolle	-	-	-	-	-	-	-	0
Gereformeerde Hs Zwolle	Zwolle	-	1	-	-	-	-	-	1
Totaal		58	41	30	2	54	171	38	393

6.2 Vlaanderen

6.2.1 Totale onderwijsparticipatie

In het academiejaar 2006/2007 waren er 1.452 Nederlandse studenten ingeschreven in het Vlaamse hogescholenonderwijs, 272 studenten meer dan twee jaar voordien, een toename van 23,1% (tabel 9). Hiervan wonen 5 studenten niet in België of Nederland. Hogeschool Antwerpen is koploper met 290 studenten, gevolgd door de Katholieke Hogeschool Kempen met 205 Nederlandse studenten.

De populairste studiegebieden zijn *Gezondheidszorg* en *Handelswetenschappen en bedrijfskunde* met 432 en 275 studenten, een toename van 35,8% respectievelijk 28,5% ten opzichte van 2004/2005. Ook *Audiovisuele en beeldende kunst* groeit van 122 naar 169 studenten (38,5%). Nieuw zijn de 4 Nederlandse inschrijvingen bij *Nautische wetenschappen*.

6.2.2 Grensoverschrijdende onderwijsparticipatie

M.b.t. de grensoverschrijdende onderwijsparticipatie is het aantal Nederlandse studenten gestegen van 599 in 2004/2005 naar 777 in 2006/2007, een toename van 178 of 29,7% (tabel 10). De hogescholen met de meeste grensoverschrijdende studenten zijn de Hogeschool Antwerpen (199) en de Katholieke Hogeschool Kempen (154).

De toename komt vooral voor rekening van *Gezondheidszorg*. Het aantal Nederlandse studenten in dit studiegebied is gestegen van 246 in 2004/2005 naar 331, een toename van 34,6%. Ook *Architectuur* is populair, maar het aantal deelnemers (134) is nauwelijks gestegen.

Tabel 9. Totaal aantal Nederlandse studenten in het Vlaamse hogescholenonderwijs, naar instelling en studiegebied in 2006/2007

STUDIEGEBIED	Architectuur	Audiovisuele en beeldende kunst	Biotechniek	Gecomb. studiegebieden: ARCH, IWT	Gezondheidszorg	Handelwetenschappen en bedrijfskunde	Industriële wetenschappen en technologie	Muziek en dramatische kunst	Muziek en podiumkunsten	Nautische wetenschappen	Onderwijs	Productontwikkeling	Sociaal-agogisch werk	Toegepaste taalkunde	Totaal
HOGESCHOOL															
Arteveldehogeschool	-	-	-	-	28	12	3	-	-	-	6	-	2	-	51
EHSAL-Europese Hogeschool Brussel	-	-	-	-	7	19	-	-	-	-	1	-	4	-	31
Erasmushogeschool Brussel	17	11	-	-	4	15	11	1	6	-	5	-	1	2	73
Groep T - Leuven Hogeschool	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	10	-	-	-	17
Hogere Zeevaartschool	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4
Hogeschool Antwerpen	26	65	-	3	108	16	15	2	13	-	13	4	6	19	290
Hogeschool Gent	8	17	7	-	2	16	10	6	5	-	6	-	7	4	88
Hogeschool Sint-Lukas Brussel	1	19	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	22
Hogeschool voor Wetenschap & Kunst	7	15	-	-	-	6	11	2	5	-	-	-	-	3	49
Hogeschool West-Vlaanderen	-	-	-	-	-	5	4	-	-	-	1	-	1	-	11
Karel de Grote-Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen	-	9	-	-	47	39	15	-	-	-	3	-	9	-	122
Katholieke Hogeschool Brugge- Oostende	-	-	-	-	4	5	1	-	-	-	3	-	-	-	13
Katholieke Hogeschool Kempen	-	-	8	-	163	10	10	-	-	-	11	-	3	-	205
Katholieke Hogeschool Leuven	-	-	-	-	22	20	1	-	-	-	7	-	3	-	53
Katholieke Hogeschool Limburg	-	25	-	-	9	3	5	-	-	-	10	-	7	-	59
Katholieke Hogeschool Mechelen	95	-	-	-	-	24	-	-	-	-	1	-	-	-	120
Katholieke Hogeschool Sint-Lieven	-	-	1	-	4	-	6	-	-	-	1	-	-	-	12
Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen	-	-	3	-	4	2	4	-	-	-	6	-	1	-	20
Lessius Hogeschool	-	-	-	-	5	7	-	-	-	-	1	-	13	22	48
Plantijn-Hogeschool van de provincie Antwerpen	-	-	-	-	5	31	2	-	-	-	-	-	2	-	40
Provinciale Hogeschool Limburg	16	8	-	-	20	22	-	-	-	-	2	-	-	-	68
XIOS Hogeschool Limburg	-	-	-	-	-	23	6	-	-	-	22	-	5	-	56
Totaal	170	169	19	3	432	275	113	11	29	4	109	4	64	50	1.452

Tabel 10. Aantal Nederlandse studenten in het Vlaamse hogescholenonderwijs, wonend in Nederland, naar instelling en studiegebied in 2006/2007

STUDIEGEBIED	Architectuur	Audiovisuele en beeldende kunst	Biotechniek	Gecomb. studiegebieden: ARCH, IWT	Gezondheidszorg	Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Industriële wetenschappen en technologie	Muziek en dramatische kunst	Muziek en podiumkunsten	Nautische wetenschappen	Onderwijs	Productontwikkeling	Sociaal-agogisch werk	Toegepaste taalkunde	Totaal
HOGESCHOOL															
Arteveldehogeschool	-	-	-	-	17	5	2	-	-	-	-	-	-	-	24
EHSAL-Europese Hogeschool Brussel	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	1	-	5
Erasmushogeschool Brussel	14	6	-	-	2	7	3	1	4	-	-	-	-	2	39
Groep T - Leuven Hogeschool	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2
Hogere Zeevaartschool	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Hogeschool Antwerpen	20	40	-	1	102	2	1	2	10	-	3	1	3	14	199
Hogeschool Gent	2	8	2	-	1	3	3	2	4	-	4	-	4	1	34
Hogeschool Sint-Lukas Brussel	1	10	-	-	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
Hogeschool voor Wetenschap & Kunst	3	5	-	-	-	-	5	1	1	-	-	-	-	2	17
Hogeschool West-Vlaanderen	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	4
Karel de Grote-Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen	-	1	-	-	31	8	7	-	-	-	-	-	-	-	47
Katholieke Hogeschool Brugge- Oostende	-	-	-	-	2	4	1	-	-	-	2	-	-	-	9
Katholieke Hogeschool Kempen	-	-	3	-	145	1	3	-	-	-	2	-	-	-	154
Katholieke Hogeschool Leuven	-	-	-	-	13	1	1	-	-	-	1	-	1	-	17
Katholieke Hogeschool Limburg	-	20	-	-	6	-	2	-	-	-	3	-	4	-	35
Katholieke Hogeschool Mechelen	86	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	91
Katholieke Hogeschool Sint-Lieven	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen	-	-	2	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	5
Lessius Hogeschool	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	5	15	21
Plantijn-Hogeschool van de provincie Antwerpen	-	-	-	-	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Provinciale Hogeschool Limburg	8	5	-	-	8	1	-	-	-	-	1	-	-	-	23
XIOS Hogeschool Limburg	-	-	-	-	-	8	2	-	-	-	13	-	-	-	23
Totaal	134	95	7	1	331	66	33	6	19	1	31	1	18	34	777

7. Wederzijdse onderwijsparticipatie bij universiteiten

7.1 Nederland

7.1.1 Totale onderwijsparticipatie

Het aantal Vlaamse studenten in het Nederlandse wetenschappelijk onderwijs is sinds de vorige telling met 186 afgenomen (-13,7%). Zoals tabel 11 laat zien, studeerden er in 2006/2007 1.171 Vlamingen bij de Nederlandse universiteiten. De grootste afname heeft plaatsgevonden in de sectoren *Techniek* (-52), *Taal & Cultuur* (-40) en *Gedrag & Maatschappij* (-44). Desalniettemin blijft de sector *Techniek* de meeste Vlaamse studenten trekken (289), gevolgd door *Gedrag & Maatschappij* (254). De Universiteit Maastricht heeft nog steeds de meeste Vlaamse studenten (451), maar het zijn er minder dan twee jaar geleden (571). De Technische Universiteit Delft is een goede tweede met 239 Vlamingen (versus 264 in 2004/2005).

Tabel 11. Totaal aantal Vlaamse studenten in het Nederlands wetenschappelijk onderwijs, naar instelling en studiegebied in 2006/2007 *

Instelling	economie	gedrag en maatschappij	gezondheidszorg	landbouw en natuurlijke omgeving	natuur	onderwijs	recht	taal en cultuur	techniek	Totaal
Universiteit van Amsterdam	4	22	5	-	7	1	5	26	-	69
Vrije Universiteit Amsterdam	-	5	6	-	4	-	-	3	-	17
Technische Universiteit Delft	-	-	-	-	-	-	-	-	239	239
Techn. Universiteit Eindhoven	-	-	-	-	-	1	-	-	47	48
Universiteit Twente	-	1	-	-	-	-	-	1	3	5
Rijksuniversiteit Groningen	2	2	2	-	4	-	3	11	-	24
Universiteit Leiden	-	25	3	-	11	6	10	28	-	84
Universiteit Maastricht	52	155	112	-	5	-	87	41	-	451
Radboud Universiteit Nijmegen	1	8	11	-	3	1	2	5	-	31
Erasmus Universiteit Rotterdam	15	6	5	-	-	-	1	4	-	30
Universiteit van Tilburg	22	9	-	-	-	-	6	7	-	43
Universiteit Utrecht	2	21	14	-	15	-	2	25	-	78
Wageningen Universiteit	-	-	-	53	-	-	-	-	-	53
Totaal	97	254	157	53	48	8	115	150	289	1.171

* Studenten aan de transnationale Universiteit Limburg (tUL) worden bij die van de Universiteit Hasselt geteld.

7.1.2 Grensoverschrijdende onderwijsparticipatie

De grensoverschrijdende deelname aan het Nederlandse wetenschappelijk onderwijs wordt getoond in tabel 12. Deze deelname is sinds de vorige telling gedaald van 791 naar 654 (-17,3%). De grootste afname heeft plaatsgevonden in de sector *Techniek* (-45), gevolgd door de sector *Recht* (-26), *Gezondheidszorg* (-26) en *Gedrag en maatschappij* (-25). Vooral bij de Universiteit Maastricht is het aantal grensoverschrijdende studenten gedaald (van 517 in 2004/2005 naar 420).

Tabel 12. Aantal Vlaamse studenten in het Nederlands wetenschappelijk onderwijs, wonend in België, naar instelling en studiegebied in 2006/2007

Instelling	economie	gedrag en maatschappij	gezondheidszorg	landbouw en natuurlijke omgeving	natuur	onderwijs	recht	taal en cultuur	techniek	Totaal
Universiteit van Amsterdam	2	4	-	-	-	-	-	4	-	9
Vrije Universiteit Amsterdam	-	-	1	-	1	-	-	1	-	3
Technische Universiteit Delft	-	-	-	-	-	-	-	-	109	109
Techn. Universiteit Eindhoven	-	-	-	-	-	1	-	-	25	26
Universiteit Twente	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Rijksuniversiteit Groningen	-	-	1	-	1	-	-	3	-	5
Universiteit Leiden	-	10	-	-	3	-	-	8	-	22
Universiteit Maastricht	48	146	100	-	5	-	80	41	-	420
Radboud Universiteit Nijmegen	-	2	6	-	-	-	-	-	-	8
Erasmus Universiteit Rotterdam	6	-	2	-	-	-	-	-	-	8
Universiteit van Tilburg	9	3	-	-	-	-	1	4	-	17
Universiteit Utrecht	1	3	5	-	5	-	-	4	-	17
Wageningen Universiteit	-	-	-	10	-	-	-	-	-	10
Totaal	66	168	114	10	14	1	81	64	136	654

7.2 Vlaanderen

7.2.1 Totale onderwijsparticipatie

Er is een flinke stijging van het totale aantal Nederlandse studenten in het Vlaams universitair onderwijs, van 1.507 inschrijvingen in 2004/2005 naar 1.813 in 2006/2007 (tabel 13), een stijging met 20,3% (306 studenten). Hiervan wonen 20 studenten niet in België of Nederland.

De meest opvallende stijging van het aantal Nederlandse inschrijvingen zien we bij de KUL met 188 (43,3%). Ook bij de UG, UA en ETF zijn de aantallen Nederlandse studenten toegenomen met respectievelijk 70, 63 en 52. Alleen bij de VUB zien we een daling met 65 inschrijvingen.

De stijging komt vooral voor rekening van de studierichtingen *Biomedische wetenschappen* (50), *Diergeneeskunde* (49), *Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht* (49) en *Psychologie en pedagogische wetenschappen* (40). *Diergeneeskunde* is met 408 inschrijvingen nog steeds de opleiding met de meeste Nederlandse studenten. Het aantal Nederlandse inschrijvingen voor het studiegebied *Geneeskunde* is met slechts 7 gestegen naar 309 studenten. Opvallende stijger procentueel gezien is *Farmaceutische wetenschappen* met slechts 4 inschrijvingen in 2004/2005 naar 19 inschrijvingen in 2006/2007.

7.2.2 Grensoverschrijdende onderwijsparticipatie

Het aantal studenten dat in Nederland woont en in Vlaanderen een universiteit bezoekt is gestegen van 997 in 2004/2005 naar 1.174 in 2006/2007 (tabel 14), een stijging met 17,8% (177 studenten).

Het aantal Nederlandse studenten in de studiegebieden *Biomedische wetenschappen* en *Diergeneeskunde* is toegenomen met 44 respectievelijk 30. Ook bij de *Gecombineerde studiegebieden* zien we een stijging met 28. Bij *Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht* is daarentegen sprake van een forse daling van 58 inschrijvingen in 2004/2005 naar 34 in 2006/2007.

Tabel 13. Totaal aantal Nederlandse studenten aan de Vlaamse universiteiten, naar studiegebied en naar instelling in 2006/2007

Studiegebied	UNIVERSITEITEN EN ANDERE INSTELLINGEN VOOR ACADEMISCH ONDERWIJS EN ONDERZOEK											Totaal
	KUB	KUL	UH (6)	UG	VUB	UA	tUL (1)	FPG (2)	ITG (3)	Vlerick (4)	ETF (5)	
Archeologie en kunstwetenschappen	-	12	-	11	3	-	-	-	-	-	-	26
Bewegings- en revalidatiewetenschappen	-	33	-	10	7	-	-	-	-	-	-	50
Biomedische wetenschappen	-	54	-	6	5	34	14	-	-	-	-	113
Diergeneeskunde	-	-	-	284	-	124	-	-	-	-	-	408
Economische en toegepaste economische wetenschappen	-	39	12	4	5	49	-	-	-	10	-	119
Farmaceutische wetenschappen	-	5	-	4	2	8	-	-	-	-	-	19
Gecombineerde studiegebieden (BAMA)	-	32	-	15	1	11	-	-	-	-	-	59
Gecombineerde studiegebieden (afbouw B&V)	-	7	-	1	-	2	-	-	-	-	-	10
Geneeskunde	-	128	13	14	25	125	-	-	4	-	-	309
Geschiedenis	1	12	-	10	2	6	-	-	-	-	-	31
Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	-	22	-	-	-	-	-	13	-	-	88	123
Politieke en sociale wetenschappen	-	30	-	14	5	30	-	-	-	-	-	79
Psychologie en pedagogische wetenschappen	-	69	-	33	7	-	-	-	-	-	-	109
Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	5	44	-	16	7	13	-	-	-	-	-	85
Sociale gezondheidswetenschappen	-	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	8
Taal- en letterkunde	-	26	-	14	7	32	-	-	-	-	-	79
Tandheelkunde	-	25	-	7	5	-	-	-	-	-	-	37
Toegepaste biologische wetenschappen	-	6	-	1	-	-	-	-	-	-	-	7
Toegepaste wetenschappen	-	26	-	13	1	-	-	-	-	-	-	40
Verkeerskunde	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Wetenschappen	-	23	5	14	3	14	4	-	-	-	-	63
Wijsbegeerte en moraalwetenschappen	-	22	-	6	2	7	-	-	-	-	-	37
Totaal	6	622	32	478	87	455	18	13	4	10	88	1.813

(1) tUL : transnationale Universiteit Limburg

(2) Nederlandstalige afdeling van de Faculteit Protestantse Godgeleerdheid Brussel

(3) Instituut voor Tropische Geneeskunde

(4) Vlerick Leuven Gent - Management School

(5) Evangelische Theologische Faculteit Heverlee

(6) UH: Universiteit Hasselt, voorheen LUC

Tabel 14. Aantal Nederlandse studenten aan de Vlaamse universiteiten, wonend in Nederland, naar studiegebied en instelling 2006/2007

Studiegebied	UNIVERSITEITEN EN ANDERE INSTELLINGEN VAN ACADEMISCH ONDERWIJS EN ONDERZOEK											Totaal	
	KUB	KUL	UH (6)	UG	VUB	UA	tUL (1)	FPG (2)	ITG (3)	Vlerick (4)	ETF (5)		
Archeologie en kunstwetenschappen	-	9	-	7	1	-	-	-	-	-	-	-	17
Bewegings- en revalidatiewetenschappen	-	27	-	5	6	-	-	-	-	-	-	-	38
Biomedische wetenschappen	-	46	-	4	3	29	11	-	-	-	-	-	93
Diergeneeskunde	-	-	-	250	-	113	-	-	-	-	-	-	363
Economische en toegepaste economische wetenschappen	-	17	5	1	1	16	-	-	-	6	-	-	46
Farmaceutische wetenschappen	-	5	-	4	2	6	-	-	-	-	-	-	17
Gecombineerde studiegebieden (BAMA)	-	21	-	9	-	8	-	-	-	-	-	-	38
Geneeskunde	-	97	12	10	20	97	-	-	3	-	-	-	239
Geschiedenis	1	4	-	7	-	1	-	-	-	-	-	-	13
Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	-	16	-	-	-	-	-	7	-	-	11	-	34
Politieke en sociale wetenschappen	-	11	-	9	3	13	-	-	-	-	-	-	36
Psychologie en pedagogische wetenschappen	-	34	-	15	3	-	-	-	-	-	-	-	52
Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	1	25	-	10	1	1	-	-	-	-	-	-	38
Sociale gezondheidswetenschappen	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Taal- en letterkunde	-	18	-	10	3	15	-	-	-	-	-	-	46
Tandheelkunde	-	23	-	6	5	-	-	-	-	-	-	-	34
Toegepaste biologische wetenschappen	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Toegepaste wetenschappen	-	7	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	11
Verkeerskunde	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Wetenschappen	-	9	2	9	1	12	2	-	-	-	-	-	35
Wijsbegeerte en moraalwetenschappen	-	12	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	18
Totaal	2	385	20	365	50	312	13	7	3	6	11	1.174	

(1) tUL : transnationale Universiteit Limburg

(2) Nederlandstalige afdeling van de Faculteit Protestantse Godgeleerdheid Brussel

(3) Instituut voor Tropische Geneeskunde

(4) Vlerick Leuven Gent - Management School

(5) Evangelische Theologische Faculteit Heverlee

(6) UH: Universiteit Hasselt, voorheen LUC

7.2.3 Medische opleidingen

In Vlaanderen wordt sedert het academiejaar 1997/1998 een toelatingsproef georganiseerd voor de studiegebieden *Geneeskunde* en *Tandheelkunde*. Tabel 15 geeft de evolutie weer van het aantal Nederlandse studenten dat geslaagd is voor de eerste of de tweede zitting van die toelatingsproef. Na het academiejaar 1997/1998 halveerde het aantal geslaagde Nederlandse studenten, maar inmiddels heeft zich een licht stijgende lijn ingezet. De Nederlandse geslaagden vertegenwoordigen momenteel 12,3% van het totaal aantal geslaagde studenten.

Tabel 15. Toelatingsexamen Geneeskunde en Tandheelkunde: evolutie van de verhouding van het aantal geslaagde Nederlandse studenten op het totaal aantal geslaagde studenten

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Geslaagde Nederlandse studenten	194	94	73	62	76	62	80	91	89	93	111
Totaal aantal geslaagde studenten	966	447	469	517	569	606	859	855	1006	1012	900
Aandeel Nederlandse studenten	20,1%	21,0%	15,6%	12,0%	13,4%	10,2%	9,3%	10,6%	8,8%	9,2%	12,3%

Tabel 16 laat de ontwikkeling van de numerus fixus in Nederland zien. De afgelopen tien jaar is de numerus fixus voor *Geneeskunde*, en daarmee de instroom, met ruim de helft verhoogd (terwijl het aantal faculteiten gelijk is gebleven); die voor *Tandheelkunde* met een vijfde. Het optrekken van de numerus fixus is samen met het invoeren van de toelatingsproef de voornaamste reden voor het teruglopen/stagneren van de aantallen Nederlandse studenten aan medische opleidingen in Vlaanderen.

Tabel 16. Ontwikkeling van de numerus fixus bij medische opleidingen in Nederland

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Geneeskunde	1.686	1.750	1.750	1.813	1.875	2.010	2.140	2.550	2.850	2.850	2.850	2.850	2780
Tandheelkunde	210	210	210	225	225	260	300	300	300	300	300	300	270
Diergeneeskunde	175	175	175	175	175	225	225	225	225	225	225	225	225
Totaal	2.071	2.135	2.135	2.213	2.275	2.495	2.665	3.075	3.075	3.375	3.375	3.375	3275

Sinds 1996/1997 is het aantal Nederlanders in het studiegebied *Geneeskunde* teruggelopen met 727 studenten en in *Tandheelkunde* met 25 (tabel 17). Alleen het aantal Nederlanders in het studiegebied *Diergeneeskunde* is gestegen, met name sinds de vorige telling. Er zijn in 2006/2007 49 studenten meer dan in 2004/2005 en 73 meer dan in 1996/1997.

Het aantal Nederlanders dat de grens overgaat om *Geneeskunde* te studeren is sinds 1996/1997 teruggelopen van 911 naar 239. Voor *Tandheelkunde* zijn de aantallen teruggelopen van 50 naar 34 studenten. Enkel voor *Diergeneeskunde* zien we een toename van 263 naar 363 Nederlandse studenten. Sinds de vorige telling is het aantal gestegen met 30.

Tabel 17. Ontwikkeling van het totaal aantal Nederlandse studenten in de studiegebieden Geneeskunde, Tandheelkunde en Diergeneeskunde

Geneeskunde	Academiejaar					
Aantal Nederlandse studenten	96-97	98-99	00-01	02-03	04-05	06-07
- die in België wonen	117	109	97	80	64	69
- die in Nederland wonen	911	640	489	333	236	239
- die in een ander land wonen	8	1	2	3	2	1
Totaal aantal Nederlandse studenten	1.036	750	588	416	302	309

Tandheelkunde	Academiejaar					
Aantal Nederlandse studenten	96-97	98-99	00-01	02-03	04-05	06-07
- die in België wonen	12	8	5	4	4	3
- die in Nederland wonen	50	39	39	31	31	34
- die in een ander land wonen	0	0	1	1	0	0
Totaal aantal Nederlandse studenten	62	47	45	36	35	37

Diergeneeskunde	Academiejaar					
Aantal Nederlandse studenten	96-97	98-99	00-01	02-03	04-05	06-07
- die in België wonen	71	18	29	24	23	41
- die in Nederland wonen	263	315	305	314	333	363
- die in een ander land wonen	1	1	1	4	3	4
Totaal aantal Nederlandse studenten	335	334	335	342	359	408

8. Nederlandse deelname aan het onderwijs voor sociale promotie

Vanaf het schooljaar 1999/2000 onderging het onderwijs voor sociale promotie een grondige herstructurering door de invoering van het modulair stelsel. In het modulair onderwijs werd het systeem van 2 semesters vervangen door inschrijvingen binnen een referteperiode. Een referteperiode loopt van 1 februari tot 31 januari. De duur van een cursus bedraagt vier tot veertig weken en één cursist kan meerdere cursussen volgen. Een cursist wordt zoveel maal geteld als het aantal cursussen waarvoor hij zich inschrijft binnen de referteperiode. Daardoor bevatten de data een onbekend aantal dubbeltellingen. Het aantal hoofdelijke personen kan momenteel niet uit de gegevens afgeleid worden.

Het verlaten van een vaste teldatum is ingegeven door de meer flexibele wijze van organiseren van het modulair onderwijs. De laatste jaren werden stelselmatig meer en meer opleidingen in modules aangeboden. Omdat vanaf de telling van 2000/2001 met referteperiodes wordt gewerkt, is vergelijking met vroegere gegevens niet zinvol. We beperken ons daarom tot een vergelijking vanaf de referteperiode 2000/2001.

Tabel 18. Ontwikkeling van het aantal Nederlandse cursisten in het onderwijs voor sociale promotie 2006/2007 *

Schooljaar	Wonend in			Totaal
	Nederland	België	Ander	
1995-1996	1.698	1.084	-	2.782
1996-1997	1.794	1.070	-	2.864
1998-1999	2.070	1.306	1	3.377
2000-2001	5.595	1.816	2	7.413
2002-2003	6.766	2.144	5	8.915
2004-2005	6.714	2.443	8	9.165
2006-2007	7.276	2.459	10	9.745

* In het bestand hebben 503 cursisten de woonplaats 'andere'. Het gaat hier om onnauwkeurigheden in de data. Deze cursisten werden verdeeld in de verhouding van de cursisten die wel een woonplaats NL of B kregen toebedeeld.

In het onderwijs voor sociale promotie zien we in vergelijking met 2004/2005 een forse toename van het aantal Nederlandse cursisten met 580 inschrijvingen (6,3%). Deze toename bestaat bijna geheel uit in Nederland wonende cursisten (562, een stijging van 8,4%). Het aantal Nederlanders dat in België woont is toegenomen met slechts 16 (0,7%). Het percentage Nederlandse cursisten woonachtig in Nederland op het totaal aantal Nederlandse deelnemers aan het onderwijs voor sociale promotie is in vergelijking met vorige meting licht gestegen van 73,3% naar 74,7%.

9. Vlaamse studenten bij de Open Universiteit

Bij de Open Universiteit (OU) studeren 1.758 Vlaamse studenten. Daarvan wordt het overgrote deel (1.702) ondersteund door Vlaamse studiecentra, zoals tabel 19 laat zien. Studenten bij de Open Universiteit zijn vrij in de keuze van het studiecentrum. Gebruikelijk is, dat ze een studiecentrum kiezen dat het dichtst bij hun woonplaats ligt, dan wel het gemakkelijkst te bereiken is.

De grensoverschrijdende deelname bij de Open Universiteit is gering. Slechts 20 Vlamingen die in België woonden, waren ingeschreven bij Nederlandse studiecentra en slechts 6 die in Nederland woonden, waren ingeschreven bij een Vlaams studiecentrum.

Tabel 19. Vlaamse studenten aan de Open Universiteit in 2006/2007

	Wonend in		Totaal
	Nederland	België	
Studiecentra in Nederland			
Alkmaar	1	0	1
Amsterdam	4	0	4
Breda	5	2	7
Den Haag	7	2	9
Eindhoven	0	4	4
Drenthe (Emmen)	0	0	0
Enschede	0	0	0
Groningen	1	0	1
Parkstad Limburg (Heerlen)	3	10	13
Friesland (Leeuwarden)	0	0	0
Nijmegen	5	0	5
Rotterdam	3	2	5
Utrecht	4	0	4
Zeeland (Vlissingen)	3	0	3
Zwolle	0	0	0
Totaal studiecentra Nederland	36	20	56
Studiecentra in Vlaanderen			
Antwerpen	4	510	514
Brussel	1	31	32
Diepenbeek	0	318	318
Gent	1	550	551
Kortrijk	0	122	122
Leuven	0	165	165
Totaal studiecentra Vlaanderen	6	1.696	1.702
Algemeen totaal	42	1.716	1.758

10. Ontwikkeling van de wederzijdse onderwijsparticipatie

10.1 Vlaanderen

Het totaal aantal Nederlanders dat deelneemt aan het Vlaams onderwijs is sinds de eerste telling in 1995/1996 met 11.487 (81,60%) toegenomen (tabel 20a). Deze toename is in absolute cijfers het grootst in het gewoon basisonderwijs (6.154) en het gewoon secundair onderwijs (3.062). Opvallend is het buitengewoon onderwijs dat een toename kent van 205,0% of 611 leerlingen sinds de eerste telling. De deelname aan het hogescholenonderwijs is toegenomen met 626 studenten (76,2%). Alleen het universitair onderwijs kent een kleine terugval met 141 studenten (-7,3%).

In vergelijking met de voorgaande telling is in alle onderwijssectoren sprake van een toename van het totaal aantal Nederlanders. De toename is het grootst in het gewoon basisonderwijs en gewoon secundair onderwijs met respectievelijk 1.950 (22,6%) en 1.396 (24,2%) leerlingen. Ook permanente vorming blijft steeds meer Nederlanders aantrekken (15,8%). De deelname aan het hogescholenonderwijs en universitair onderwijs is ten opzichte van de vorige telling gestegen met 267 (22,6%) respectievelijk 286 studenten (19,0%).

Kijken we naar de grensoverschrijdende onderwijsparticipatie (tabel 21a) dan is sinds 1995/1996 het aantal Nederlanders dat dagelijks de grens oversteekt toegenomen met 3.042 (45,1%). In het gewoon basisonderwijs zien we een toename met 655 leerlingen (62,9%), in het gewoon secundair onderwijs een toename met maar liefst 1.224 leerlingen (59,3%). De stijgende trend zet zich dus onverminderd voort. Deelname aan het hogescholenonderwijs is met 397 studenten gestegen (104,5%). In het universitair onderwijs is het aantal inschrijvingen sinds 1995/1996 gedaald met 170 studenten (-12,6%).

De deelname aan het gewoon basisonderwijs en het gewoon secundair onderwijs is sinds de vorige telling met respectievelijk 229 (15,6%) en 550 (20,1%) leerlingen gestegen. Ook in het deeltijds kunstonderwijs zien we weer een forse toename van 330 inschrijvingen (16,0%). Het aantal inschrijvingen in het hogescholenonderwijs en universitair onderwijs is sinds 2004/2005 weer gestegen met 178 (29,7%) respectievelijk 177 studenten (17,8%).

10.2 Nederland

Tabel 20b laat de ontwikkeling zien van de Vlaamse deelname aan het Nederlandse onderwijs vanaf 1995/1996. Omdat de telling in het gewoon basisonderwijs en het buitengewoon (speciaal) onderwijs bij de meting van 2006/2007 beperkt is tot de grensstreek, kan geen uitspraak worden gedaan over de mate van toe- of afname voor deze sectoren (of voor het totale onderwijs) ten opzichte van voorgaande jaren. Wel is een vergelijking gemaakt met de grensstreekcijfers van de vorige telling (die niet afzonderlijk in het rapport 2004/2005 waren opgenomen). In het gewoon basisonderwijs is het aantal Vlaamse leerlingen in de grensstreek afgenomen met 10,1% (van 445 in 2004/2005 naar 400). Het buitengewoon (speciaal) onderwijs in de grensstreek telt in 2006/2007 56 Vlaamse leerlingen; bij de vorige telling waren dit er 58 (24 in het speciaal basisonderwijs, 34 in het overig speciaal onderwijs).

De deelname aan het hoger beroepsonderwijs en universitair onderwijs is sinds 1995/1996 gestegen met 415 (103%) respectievelijk 506 studenten (76%). De deelname aan het gewoon secundair onderwijs en permanente vorming is afgenomen met 459 (-55%) respectievelijk 121 leerlingen (-79%).

De deelname van Vlamingen aan het Nederlands onderwijs is ten opzichte van de vorige telling 2004/2005 in alle sectoren gedaald, behalve in het voltijd hoger beroepsonderwijs (+4%). De afname is het grootst in het gewoon secundair onderwijs, van 622 leerlingen in 2004/2005 naar 379 in 2006/2007 (-39%). De deelname aan permanente vorming is meer dan gehalveerd (-61%).

Tabel 21b laat de ontwikkeling van de grensoverschrijdende deelname zien. Deze is sinds 1995/1996 met name in het universitair onderwijs flink toegenomen, van 163 naar 654 studenten (301%). Ook het hoger beroepsonderwijs heeft tweemaal zoveel Vlaamse studenten, van 196 naar 393 (101%). Het secundair onderwijs daarentegen telt nog slechts 4 Vlaamse leerlingen die dagelijks tussen beide landen op en neer reizen, een afname van 120 (-97%) sinds 1995/1996.

In het gewoon basisonderwijs is het aantal grensoverschrijdende Vlaamse leerlingen in de grensstreek afgenomen met 22,5% (van 102 in 2004/2005 naar 79). Het buitengewoon (speciaal) onderwijs in de grensstreek telt in 2006/2007 19 grensoverschrijdende Vlaamse leerlingen; bij de vorige telling waren dit er 21.

De deelname neemt sinds de vorige telling in alle sectoren af. In het secundair (voortgezet) onderwijs is de afname zelfs spectaculair, van 119 leerlingen in 2004/2005 naar slechts 4 leerlingen in 2006/2007 (-97%).

Tabel 20. Ontwikkeling van de totale wederzijdse onderwijsparticipatie in Vlaanderen en Nederland sinds 1995/1996

Tabel 20a. Deelname totaal aantal Nederlanders aan het Vlaams onderwijs

	Ontwikkeling							Verschillen	
	95/96	96/97	98/99	00/01	02/03	04/05	06/07 (2)	06/07 - 04/05	06/07 - 95/96
Totaal Gewoon Basisonderwijs	4.434	4.788	5.387	5.966	7.178	8.638	10.588	22,6%	138,9%
Totaal Buitengewoon Onderwijs	298	354	368	506	601	733	909	24,0%	205,0%
Voltijds Secundair Onderwijs	4.076	4.052	4.006	4.121	4.652	5.698	7.071	24,1%	73,5%
Deeltijds Secundair Onderwijs	28	48	44	60	63	72	95	31,9%	-
Totaal Gewoon Secundair Onderwijs	4.104	4.100	4.050	4.181	4.715	5.770	7.166	24,2%	74,6%
Voltijds Hogescholenonderwijs	821	906	760	736	826	1.180	1.447	22,6%	76,2%
Deeltijds Hogescholenonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	-	-
Totaal Hogescholenonderwijs	821	906	760	736	826	1.180	1.447	22,6%	76,2%
Totaal Universitair Onderwijs	1.934	1.932	1.650	1.533	1.487	1.507	1.793	19,0%	-7,3%
Totaal Deeltijds Kunstonderwijs	2.472	2.481	2.543	2.481	2.793	3.114	3.607	15,8%	45,9%
Totaal Basiseducatie	8	12	19	32	32	42	48	14,3%	-
Totaal Permanente Vorming (1)	2.480	2.493	2.562	2.513	2.825	3.156	3.655	15,8%	47,4%
Algemeen totaal	14.071	14.573	14.777	15.435	17.632	20.984	25.558	21,8%	81,6%

(1) Exclusief Onderwijs voor sociale promotie.

(2) Exclusief Nederlanders die niet in België of Nederland wonen vanaf 06/07

Tabel 20b. Deelname totaal aantal Vlamingen aan het Nederlands onderwijs ²

	Ontwikkeling							Verschillen	
	95/96	96/97	98/99	00/01	02/03	04/05	06/07	06/07- 04/05	06/07- 95/96
Totaal Gewoon Basisonderwijs	632	604	613	772	983	792	400	-	-
Totaal Buitengewoon Onderwijs	102	100	98	82	84	102	56	-	-
Totaal Gewoon Secundair Onderwijs	838	837	688	712	602	622	379	-39%	-55%
Totaal Middelbaar beroepsonderwijs	-	-	-	-	-	-	223	-	-
Voltijds Hogescholenonderwijs	316	389	623	767	866	656	684	4%	116%
Deeltijds Hogescholenonderwijs	88	57	110	183	119	149	135	-9%	53%
Totaal Hogescholenonderwijs	404	446	733	950	984	805	819	2%	103%
Universitair Onderwijs (excl. OU)	665	672	876	1.162	859	1.357	1.171	-14%	76%
Onderwijs voor sociale promotie	56	35	-	-	-	-	-	-	-
Basiseducatie	97	97	83	83	83	83	32	-61%	-67%
Totaal Permanente Vorming	153	132	83	83	83	83	32	-61%	-79%
Algemeen totaal	2.794	2.791	3.091	3.761	3.595	3.762	3.080	-	-

² Er is in 2006/2007 geen steekproef genomen onder scholen voor basisonderwijs en buitengewoon/speciaal (voortgezet) onderwijs buiten de grensstreek. Dit betekent dat aantallen in deze sectoren niet kunnen worden vergeleken met aantallen uit eerdere tellingen.

Tabel 21. Ontwikkeling van de grensoverschrijdende onderwijsparticipatie tussen Vlaanderen en Nederland sinds 1995/1996

Tabel 21a. Grensoverschrijdende deelname van Nederlanders aan het Vlaams onderwijs

	Ontwikkeling							Verschillen	
	95/96	96/97	98/99	00/01	02/03	04/05	06/07	06/07 - 04/05	06/07 - 95/96
Totaal Gewoon Basisonderwijs	1.042	968	1.004	1.062	1.282	1.468	1.697	15,6%	62,9%
Totaal Buitengewoon Onderwijs	179	186	192	273	345	418	453	8,4%	153,1%
Voltijds Secundair Onderwijs	2.053	1.967	1.850	1.854	2.164	2.701	3.247	20,2%	58,2%
Deeltijds Secundair Onderwijs	10	16	25	28	31	36	40	11,1%	-
Totaal Gewoon Secundair Onderwijs	2.063	1.983	1.875	1.882	2.195	2.737	3.287	20,1%	59,3%
Voltijds Hogescholenonderwijs	380	356	369	303	338	599	777	29,7%	104,5%
Deeltijds Hogescholenonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	-	-
Totaal Hogescholenonderwijs	380	356	369	303	338	599	777	29,7%	104,5%
Totaal Universitair Onderwijs	1.344	1.396	1.222	1.069	1.025	997	1.174	17,8%	-12,6%
Totaal Deeltijds Kunstonderwijs	1.739	1.744	1.806	1.751	1.912	2.064	2.394	16,0%	37,7%
Totaal Basiseducatie	1	3	2	1	2	0	8	-	-
Totaal Permanente Vorming (1)	1.740	1.747	1.808	1.752	1.914	2.064	2.402	16,4%	38,0%
Algemeen totaal	6.748	6.636	6.470	6.341	7.099	8.283	9.790	18,2%	45,1%

(1) Exclusief Onderwijs voor sociale promotie.

Tabel 21b. Grensoverschrijdende deelname van Vlamingen aan het Nederlands onderwijs³

	Ontwikkeling							Verschillen	
	95/96	96/97	98/99	00/01	02/03	04/05	06/07	06/07- 04/05	06/07- 95/96
Totaal Gewoon Basisonderwijs	41	84	43	51	82	102	79	-	-
Totaal Buitengewoon Onderwijs	47	37	32	31	33	23	19	-	-
Totaal Gewoon Secundair Onderwijs	124	135	157	193	165	119	4	-97%	-97%
Totaal Middelbaar beroepsonderwijs	-	-	-	-	-	-	6	-	-
Voltijds Hogescholenonderwijs	162	234	296	502	612	381	339	-11%	109%
Deeltijds Hogescholenonderwijs	34	36	50	112	64	64	55	-15%	61%
Totaal Hogescholenonderwijs	196	270	346	613	676	445	393	-12%	101%
Universitair Onderwijs (excl. OU)	163	250	362	590	601	791	654	-17%	301%
Onderwijs voor sociale promotie	32	6	10	10	-	-	-	-	-
Basiseducatie	8	5	7	7	-	-	-	-	-
Totaal Permanente Vorming	40	11	17	17	17	17	-	-	-
Algemeen totaal	611	787	957	1.495	1.574	1.497	1.155	-	-

³ Er is in 2006/2007 geen steekproef genomen onder scholen voor basisonderwijs en buitengewoon/speciaal (voortgezet) onderwijs buiten de grensstreek. Dit betekent dat aantallen in deze sectoren niet kunnen worden vergeleken met aantallen uit eerdere tellingen.

Bijlage 1: Detailgegevens hoger onderwijs 2006/2007

Tabel 22. Vlaamse studenten in het Nederlands hoger onderwijs, naar plaats en instelling in 2006/2007

gemeente	naam instelling	deeltijd			voltijd			totaal		
		Be	Nl	Tot	Be	Nl	Tot	Be	Nl	Tot
Amsterdam	Amst Hs vd Kunsten	2	4	6	10	16	26	12	20	32
	Gerrit Rietveld Academie	0	1	1	1	8	8	1	8	9
	Hogeschool voor Heao	-	-	-	2	4	6	2	4	6
	Hs van Amsterdam	1	5	6	5	18	23	6	23	28
	Universiteit van Amsterdam	0	4	4	9	56	65	9	59	69
	Vrije Universiteit Amsterdam	0	3	3	3	11	14	3	14	17
Arnhem	ArtEZ	-	-	-	7	8	14	7	8	14
	Hs van Arnhem en Nijmegen	2	5	7	16	7	23	18	11	29
Breda	Avans Hogeschool Breda-Tilburg	2	8	9	3	8	10	5	15	20
	NHTV Breda	1	0	1	10	11	22	11	11	23
Delft	Technische Universiteit Delft	-	-	-	109	129	239	109	129	239
Deventer	Saxion Hogeschool Deventer	0	1	1	0	1	1	0	2	2
Dronten	Chr Agrarische Hs	0	1	1	0	1	1	0	2	2
Eindhoven	Design Academy Eindhoven	-	-	-	5	4	8	5	4	8
	Fontys Ped Hs Eindhoven	1	0	1	0	3	3	1	3	4
	Fontys Ped Techn Hs Ned	1	0	1	1	0	1	2	0	2
	Stichting Fontys	0	2	2	13	8	22	13	10	24
	Techn. Universiteit Eindhoven	1	1	2	25	21	46	26	22	48
Enschede	Saxion Hogeschool Enschede	0	1	1	0	4	4	0	5	5
	Universiteit Twente	-	-	-	1	4	5	1	4	5
Groningen	Hanzehogeschool Groningen	-	-	-	0	8	8	0	8	8
	Rijksuniversiteit Groningen	0	1	1	5	18	23	5	19	24
Heerlen	Hs Zuyd	30	0	30	165	33	198	195	33	228
Helmond	Ped Hs De Kempel	-	-	-	0	1	1	0	1	1
Hengelo Ov.	Hs Edith Stein	-	-	-	0	1	1	0	1	1
Leeuwarden	CHN	-	-	-	2	3	5	2	3	5
	Noordelijk Hs Leeuwarden	-	-	-	0	1	1	0	1	1
	Van Hall Instituut	0	1	1	0	5	5	0	6	6
Leiden	Hogeschool Leiden	1	1	2	2	3	5	3	4	7
	Universiteit Leiden	0	9	9	22	53	74	22	62	84
Maastricht	Universiteit Maastricht	27	1	28	392	30	422	420	31	451
Nijmegen	Radboud Universiteit Nijmegen	0	3	3	8	21	28	8	24	31
Rheden	Intern Agr Hs Larenstein	-	-	-	1	6	7	1	6	7
Rotterdam	Codarts	1	0	1	13	21	34	14	21	35
	Erasmus Universiteit Rotterdam	0	4	4	8	19	26	8	23	30
	Hogeschool INHOLLAND	0	5	5	1	29	30	1	34	35
	Hs Rotterdam & Omstr	1	8	8	4	11	15	5	19	24
Den Haag	Haagse Hogeschool/TH Rijswijk	0	3	3	1	15	16	1	18	19
	Hotelschool Den Haag	-	-	-	0	6	6	0	6	6
	Hs v BK Muziek en Dans	0	2	2	7	14	21	7	16	23
s-Hertogenbosch	Avans Hogesch 's-Hertogenbosch	0	2	2	0	3	3	0	5	5
	Fontys Hs KI s Hertogenb	-	-	-	0	1	1	0	1	1
	HAS Den Bosch	-	-	-	1	1	2	1	1	2
Sittard-Geleen	Fontys Hs KL Sittard	2	1	3	-	-	-	2	1	3
Tilburg	Fontys Hs KL Tilburg	3	16	19	47	33	80	50	49	99
	Universiteit van Tilburg	2	4	6	15	23	38	17	26	43

Utrecht	Hogeschool Utrecht	6	10	16	7	24	30	12	34	46
	Hs Domstad	0	1	1	-	-	-	0	1	1
	Hs vd Kunsten Utrecht	-	-	-	7	6	12	7	6	12
	Universiteit Utrecht	2	1	3	15	60	75	17	61	78
Vlissingen	Hogeschool Zeeland	0	3	3	3	8	10	3	10	13
Wageningen	Wageningen Universiteit	-	-	-	10	42	53	10	42	53
Zeist	Hs Helicon	1	0	1	7	12	19	8	12	20
Zwolle	Chr Hs Windesheim	0	2	2	0	4	4	0	6	6
	Gereformeerde Hs Zwolle	1	0	1	-	-	-	1	0	1
Eindtotaal		87	110	197	961	832	1.793	1.048	942	1.990

Be = Vlaamse studenten woonachtig in België; NI = Vlaamse studenten woonachtig in Nederland

Tabel 23. Nederlandse studenten aan Vlaamse hogescholen, wonend in België, naar instelling en studiegebied in 2006/2007

HOGESCHOOL	STUDIEGEBIED														Totaal
	Architectuur	Audiovisuele en beeldende kunst	Biotechniek	Gecomb. studiegebieden: ARCH, IWT	Gezondheidszorg	Handelwetenschappen en bedrijfskunde	Industriële wetenschappen en technologie	Muziek en dramatische kunst	Muziek en podiumkunsten	Nautische wetenschappen	Onderwijs	Productontwikkeling	Sociaal-agogisch werk	Toegepaste taalkunde	
Arteveldehogeschool	-	-	-	-	11	7	1	-	-	-	6	-	2	-	27
EHSAL-Europese Hogeschool Brussel	-	-	-	-	7	15	-	-	-	-	1	-	3	-	26
Erasmushogeschool Brussel	3	5	-	-	2	8	8	-	2	-	5	-	1	-	34
Groep T - Leuven Hogeschool	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	8	-	-	-	14
Hogere Zeevaartschool	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3
Hogeschool Antwerpen	6	25	-	2	6	14	14	-	3	-	10	3	3	5	91
Hogeschool Gent	6	9	5	-	1	13	7	4	1	-	2	-	3	3	54
Hogeschool Sint-Lukas Brussel	-	9	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	11
Hogeschool voor Wetenschap & Kunst	4	10	-	-	-	6	6	1	4	-	-	-	-	1	32
Hogeschool West-Vlaanderen	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	1	-	1	-	7
Karel de Grote-Hogeschool KH Antwerpen	-	8	-	-	16	31	8	-	-	-	3	-	9	-	75
Katholieke Hogeschool Brugge- Oostende	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	4
Katholieke Hogeschool Kempen	-	-	5	-	16	9	7	-	-	-	9	-	3	-	49
Katholieke Hogeschool Leuven	-	-	-	-	9	18	-	-	-	-	6	-	2	-	35
Katholieke Hogeschool Limburg	-	5	-	-	3	3	3	-	-	-	7	-	3	-	24
Katholieke Hogeschool Mechelen	9	-	-	-	-	19	-	-	-	-	1	-	-	-	29
Katholieke Hogeschool Sint-Lieven	-	-	1	-	2	-	6	-	-	-	1	-	-	-	10
Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen	-	-	1	-	3	1	3	-	-	-	5	-	1	-	14
Lessius Hogeschool	-	-	-	-	4	7	-	-	-	-	1	-	8	7	27
Plantijn-Hogeschool van provincie Antwerpen	-	-	-	-	4	18	2	-	-	-	-	-	2	-	26
Provinciale Hogeschool Limburg	8	3	-	-	12	21	-	-	-	-	1	-	-	-	45
XIOS Hogeschool Limburg	-	-	-	-	-	15	4	-	-	-	9	-	5	-	33
Totaal	36	74	12	2	98	208	80	5	10	3	77	3	46	16	670

Tabel 24. Nederlandse studenten aan Vlaamse universiteiten, wonend in Vlaanderen, naar instelling en studiegebied in 2006/2007

Studiegebied	UNIVERSITEITEN EN ANDERE INSTELLINGEN VAN ACADEMISCH ONDERWIJS EN ONDERZOEK											
	KUB	KUL	UH (6)	UG	VUB	UA	tUL (1)	FPG (2)	ITG (3)	Vlerick (4)	ETF (5)	Totaal
Archeologie en kunstwetenschappen	-	3	-	4	2	-	-	-	-	-	-	9
Bewegings- en revalidatiewetenschappen	-	6	-	5	1	-	-	-	-	-	-	12
Biomedische wetenschappen	-	8	-	2	2	4	3	-	-	-	-	19
Diergeneeskunde	-	-	-	31	-	10	-	-	-	-	-	41
Economische en toegepaste economische wetenschappen	-	20	7	3	4	33	-	-	-	3	-	70
Farmaceutische wetenschappen	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Gecombineerde studiegebieden (BAMA)	-	11	-	6	1	3	-	-	-	-	-	21
Gecombineerde studiegebieden (afbouw B&V)	-	6	-	1	-	2	-	-	-	-	-	9
Geneeskunde	-	31	1	4	4	28	-	-	1	-	-	69
Geschiedenis	-	7	-	3	2	5	-	-	-	-	-	17
Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	-	6	-	-	-	-	-	6	-	-	75	87
Politieke en sociale wetenschappen	-	18	-	5	2	17	-	-	-	-	-	42
Psychologie en pedagogische wetenschappen	-	34	-	18	3	-	-	-	-	-	-	55
Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	4	19	-	6	6	12	-	-	-	-	-	47
Sociale gezondheidswetenschappen	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	5
Taal- en letterkunde	-	8	-	4	4	17	-	-	-	-	-	33
Tandheelkunde	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3
Toegepaste biologische wetenschappen	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Toegepaste wetenschappen	-	19	-	10	-	-	-	-	-	-	-	29
Verkeerskunde	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Wetenschappen	-	12	2	5	2	2	2	-	-	-	-	25
Wijsbegeerte en moraalwetenschappen	-	9	-	1	2	6	-	-	-	-	-	18
Totaal	4	228	11	110	35	141	5	6	1	3	75	619

(1) tUL : transnationale Universiteit Limburg

(2) Nederlandstalige afdeling van de Faculteit Protestantse Godgeleerdheid Brussel

(3) Instituut voor Tropische Geneeskunde

(4) Vlerick Leuven Gent - Management School

(5) Evangelische Theologische Faculteit Heverlee

(6) UH: Universiteit Hasselt, voorheen LUC

Bijlage 2: Vulling BRON-bestanden (VO, MBO en EDU) 2006/2007

Tabel 25. Vulling nationaliteit en geboorteland voor onbekende nationaliteit in BRON (VO) 2006/2007

		geboorteland		geboorteland beide ouders	
Totaal leerlingen VO	925432				
<i>Nationaliteit</i>					
Nederlandse	96,78%				
Belgische	0,04%				
ander buitenlandse	2,11%				
onbekende	1,06%				
	<i>waaronder</i>	Nederland	0,041%	Nederland	0,027%
		België	0,002%	België	0,001%
		ander land	0,780%	overig	0,651%
		onbekend	0,242%	beide onbekend	0,385%
		som	1,064%	som	1,064%

Tabel 26. Vulling BRON (VO) met gegeven 'postcode' naar gegeven 'nationaliteit' 2006/2007

categorie Postcode	Nederlandse	Buitenlandse	Onbekend	Totaal
Nederland	894413	19804	9076	923293
België	327	13	273	613
Duitsland	21	1	93	115
elders buiten Nederland	679	46	290	1015
geen vaste woon- of verblijfplaats	229	52	115	396
Totaal				925432

Tabel 27. Belgische nationaliteit of geboorteland naar woonplaats BRON (VO) 2006/2007

	Categorie geboorteland	NI	VI	Totaal
Belgische nationaliteit		388	4	392
gerekend tot Belgische nationaliteit	geb in Be en 2 ouders geb in Be	7	0	7
	geb in Be en 1 ouder geb in Be	3	0	3
Totaal meegenomen als Belgen		398	4	402

Tabel 28. Vulling nationaliteit en geboorteland voor onbekende nationaliteit in BRON (MBO) 2006/2007

		geboorteland		geboorteland beide ouders	
Totaal leerlingen MBO	490107				
<i>Nationaliteit</i>					
Nederlandse	94,44%				
Belgische	0,05%				
ander buitenlandse	2,59%				
onbekende	2,92%				
	<i>waaronder</i>	Nederland	1,291%	Nederland	1,152%
		België	0,006%	België	0,002%
		ander land	1,387%	overig	0,924%
		onbekend	0,240%	beide onbekend	0,846%
		som	2,924%	som	2,924%

Tabel 29. Vulling BRON (MBO) met gegeven 'postcode' naar gegeven 'nationaliteit' 2006/2007

categorie Postcode	Nederlandse	Buitenlandse	Onbekend	Totaal
Nederland	461310	12812	13396	487518
België	392	9	471	872
Duitsland	9		83	92
elders buiten Nederland	566	20	262	848
geen vaste woon- of verblijfplaats	596	64	117	777
Totaal				490107

Tabel 30. Belgische nationaliteit of geboorteland naar woonplaats BRON (MBO) 2006/2007

	Categorie geboorteland	NI	VI	Totaal
Belgische nationaliteit		218	6	224
gerekend tot Belgische nationaliteit	geb in Be en 2 ouders geb in Be	9	0	9
	geb in Be en 1 ouder geb in Be	4	0	4
Totaal meegenomen als Belgen		231	6	237

Tabel 31. Vulling nationaliteit en geboorteland voor onbekende nationaliteit in BRON (EDU) 2006/2007

		<i>geboorteland</i>		<i>geboorteland beide ouders</i>	
Totaal leerlingen EDU	59296				
<i>Nationaliteit</i>					
Nederlandse	49,38%				
Belgische	0,05%				
ander buitenlandse	28,19%				
onbekende	22,39%				
	<i>waaronder</i>	Nederland	3,557%	Nederland	3,311%
		België	0,015%	België	0,003%
		ander land	18,084%	overig	4,668%
		onbekend	0,730%	beide onbekend	14,404%
		som	22,386%	som	22,386%

Tabel 32. Vulling BRON (EDU) met gegeven 'postcode' naar gegeven 'nationaliteit' 2006/2007

categorie Postcode	Nederlandse	Buitenlandse	Onbekend	Totaal
Nederland	29149	16609	13213	58971
België	14	6	5	25
Duitsland			3	3
elders buiten Nederland	70	60	14	144
geen vaste woon- of verblijfplaats	46	68	39	153
Totaal				59296

Tabel 33. Belgische nationaliteit of geboorteland naar woonplaats BRON (EDU) 2006/2007

	Categorie geboorteland	NI	VI	Totaal
Belgische nationaliteit		28	0	28
gerekend tot Belgische nationaliteit	geb in Be en 2 ouders geb in Be	2	0	2
	geb in Be en 1 ouder geb in Be	4	0	4
Totaal meegenomen als Belgen		34	0	34

Lijst van tabellen

Tabel 1a. Aantal scholen voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs met Belgische leerlingen in de grensstreek 2006/2007	3
Tabel 1b. Aantal instellingen met Belgische leerlingen volgens landelijke bestanden 2006/2007.....	3
Tabel 2. Naamgeving van de Nederlandse onderwijssoorten voor vergelijking tussen Nederland en Vlaanderen 2006/2007	6
Tabel 3. Aantal Vlaamse onderwijsinstellingen per onderwijsniveau - 2006/2007.....	7
Tabel 4. Naamgeving van de Vlaamse onderwijssoorten voor vergelijking tussen Nederland en Vlaanderen 2006/2007.....	8
Tabel 5. Participatie van Vlaamse leerlingen aan het Nederlandse onderwijssysteem naar onderwijsniveau en onderwijssoort in 2006/2007.....	9
Tabel 6. Participatie van Nederlandse leerlingen/studenten aan het Vlaams onderwijs, naar onderwijsniveau in 2006/2007	12
Tabel 7. Totaal aantal Vlaamse studenten in het Nederlands hoger beroepsonderwijs, naar instelling en studiegebied in 2006/2007.....	15
Tabel 8. Aantal Vlaamse studenten in het Nederlands hoger beroepsonderwijs, wonend in België, naar instelling en studiegebied in 2006/2007	16
Tabel 9. Totaal aantal Nederlandse studenten in het Vlaamse hogescholenonderwijs, naar instelling en studiegebied in 2006/2007.....	18
Tabel 10. Aantal Nederlandse studenten in het Vlaamse hogescholenonderwijs, wonend in Nederland, naar instelling en studiegebied in 2006/2007	19
Tabel 11. Totaal aantal Vlaamse studenten in het Nederlands wetenschappelijk onderwijs, naar instelling en studiegebied in 2006/2007 *	20
Tabel 12. Aantal Vlaamse studenten in het Nederlands wetenschappelijk onderwijs, wonend in België, naar instelling en studiegebied in 2006/2007	21
Tabel 13. Totaal aantal Nederlandse studenten aan de Vlaamse universiteiten, naar studiegebied en naar instelling in 2006/2007.....	23
Tabel 14. Aantal Nederlandse studenten aan de Vlaamse universiteiten, wonend in Nederland, naar studiegebied en instelling 2006/2007	24
Tabel 15. Toelatingsexamen Geneeskunde en Tandheelkunde: evolutie van de verhouding van het aantal geslaagde Nederlandse studenten op het totaal aantal geslaagde studenten....	25
Tabel 16. Ontwikkeling van de numerus fixus bij medische opleidingen in Nederland	25
Tabel 17. Ontwikkeling van het totaal aantal Nederlandse studenten in de studiegebieden Geneeskunde, Tandheelkunde en Diergeneeskunde	26
Tabel 18. Ontwikkeling van het aantal Nederlandse cursisten in het onderwijs voor sociale promotie 2006/2007 *	27
Tabel 19. Vlaamse studenten aan de Open Universiteit in 2006/2007	28
Tabel 20a. Deelname totaal aantal Nederlanders aan het Vlaams onderwijs.....	31
Tabel 20b. Deelname totaal aantal Vlamingen aan het Nederlands onderwijs	31
Tabel 21a. Grensoverschrijdende deelname van Nederlanders aan het Vlaams onderwijs	32
Tabel 21b. Grensoverschrijdende deelname van Vlamingen aan het Nederlands onderwijs	32
Tabel 22. Vlaamse studenten in het Nederlands hoger onderwijs, naar plaats en instelling in 2006/2007.....	33
Tabel 23. Nederlandse studenten aan Vlaamse hogescholen, wonend in België, naar instelling en studiegebied in 2006/2007.....	34

Tabel 24. Nederlandse studenten aan Vlaamse universiteiten, wonend in Vlaanderen, naar instelling en studiegebied in 2006/2007.....	35
Tabel 25. Vulling nationaliteit en geboorteland voor onbekende nationaliteit in BRON (VO) 2006/2007.....	36
Tabel 26. Vulling BRON (VO) met gegeven 'postcode' naar gegeven 'nationaliteit' 2006/2007.....	36
Tabel 27. Belgische nationaliteit of geboorteland naar woonplaats BRON (VO) 2006/2007.	36
Tabel 28. Vulling nationaliteit en geboorteland voor onbekende nationaliteit in BRON (MBO) 2006/2007.....	37
Tabel 29. Vulling BRON (MBO) met gegeven 'postcode' naar gegeven 'nationaliteit' 2006/2007.....	37
Tabel 30. Belgische nationaliteit of geboorteland naar woonplaats BRON (MBO) 2006/2007.....	37
Tabel 31. Vulling nationaliteit en geboorteland voor onbekende nationaliteit in BRON (EDU) 2006/2007.....	38
Tabel 32. Vulling BRON (EDU) met gegeven 'postcode' naar gegeven 'nationaliteit' 2006/2007.....	38
Tabel 33. Belgische nationaliteit of geboorteland naar woonplaats BRON (EDU) 2006/2007.....	38

Lijst van afkortingen

AVO	Algemeen voorgezet onderwijs (Nederland)
BBL	Beroep begeleidende leerweg (Nederland)
BOL	Beroeps opleidende leerweg (Nederland)
BRON	Basis Registratie Onderwijsnummer (Nederland)
BuBa	Buitengewoon basisonderwijs (Vlaanderen)
BuSO	Buitengewoon secundair onderwijs (Vlaanderen)
BVE	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie (Nederland)
CFI	Centraal Financiën Instelling (Zoetermeer)(Nederland)
CRIHO	Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs (Nederland)
CROHO	Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (Nederland)
DBSO	Deeltijds beroepssecundair onderwijs (Vlaanderen)
DKO	Deeltijds kunstonderwijs (Vlaanderen)
ECON	Economie (opleidingssector)(Nederland)
EUR	Erasmusuniversiteit Rotterdam (Nederland)
FPG	Nederlandstalige afd. van de Universitaire Protestantse Theologische Faculteit (Vlaanderen)
G&M	Gedrag en Maatschappij (opleidingssector)(Nederland)
GBA	Gemeentelijke basisadministratie (Nederland)
GENT (-akkoord)	Gehele Europese Nederlandse Taalgebied
GEZ	Gezondheid (opleidingssector)(Nederland)
HAVO	Hoger algemeen vormend onderwijs (Nederland)
HBO	Hoger Beroepsonderwijs (Nederland)
HO	Hoger onderwijs
IB-Groep	Informatie Beheer Groep (Groningen)(Nederland)
ITG	Instituut voor Tropische Geneeskunde (Vlaanderen)
VBO	Individueel voorbereidend beroepsonderwijs (Nederland)
KUB	Katholieke Universiteit Brussel (Vlaanderen)
KUL	Katholieke Universiteit Leuven (Vlaanderen)
KUN	Katholieke Universiteit Nijmegen (Nederland)
LANDB	Landbouw (opleidingssector)(Nederland)
LEI	Leiden Universiteit (Nederland)
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (Nederland)
LWOO	Leerwegondersteunend onderwijs (Nederland)
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs (Nederland)
OCenW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Den Haag) (Nederland)
OND	Onderwijs (Vlaanderen)
OSP	Onderwijs voor sociale promotie (Vlaanderen)
OU	Open Universiteit (Nederland)
PO	Primair Onderwijs (Nederland)
PRO	Praktijk onderwijs (voorzetting van vso-mlk) (Nederland)
PV	Permanente vorming (Vlaanderen)
RUG	Rijksuniversiteit Groningen (Nederland)
RUN	Radboud Universiteit Nijmegen (Nederland)
SO	Speciaal onderwijs (Nederland)
SO	Secundair onderwijs (Vlaanderen)
T&C	Taal en Cultuur (opleidingssector)(Nederland)

TECH	Techniek (opleidingssector)(Nederland)
TUD	Technische Universiteit Delft (Nederland)
tUL	transnationale Universiteit Limburg
UA	Universiteit Antwerpen (Vlaanderen)
UG	Universiteit Gent (Vlaanderen)
UH	Universiteit Hasselt (Vlaanderen)
UM	Universiteit Maastricht (Nederland)
UNIV	Universitair onderwijs
UT	Universiteit Twente (Nederland)
UU	Universiteit Utrecht (Nederland)
UvA	Universiteit van Amsterdam (Nederland)
UvT	Universiteit van Tilburg (Nederland)
VAVO	Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (Nederland)
VBO	Vorbereidend beroepsonderwijs (Nederland)
Vlerick	Vlerick Leuven Gent – Management School (Vlaanderen)
VMBO	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (Nederland)
VO	Voortgezet onderwijs (Nederland)
VSO	Voortgezet speciaal onderwijs (Nederland)
VU(A)	Vrije Universiteit Amsterdam (Nederland)
VUB	Vrije Universiteit Brussel (Vlaanderen)
VWO	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs (Nederland)
WO	Wetenschappelijk onderwijs (Nederland)
WU	Wageningen Universiteit (Nederland)

Colofon

Deze brochure is samengesteld door:

Stafdiensten Onderwijs en Vorming
Ministerie van Onderwijs en Vorming
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Tel (+32) (02) 553 95 46
Fax (+32) (02) 553 95 45
e-mail: stafdiensten.onderwijs@vlaanderen.be
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Tel (+31) 070 412 3456
Fax (+31) 070 412 3098